

I. Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti za rok 2015

Hospodaření územních rozpočtů v roce 2015 ovlivňoval především vývoj celostátního inkasa sdílených daňových příjmů. Významněji působila také skutečnost končícího období pro čerpání prostředků z fondů EU v rámci programového období 2007 – 2013 a s tím spojené dokončování a zejména profinancování projektů realizovaných kraji a obcemi v rámci operačních programů (zejména regionálních operačních programů).

V první polovině roku 2015 zaostávalo celostátní inkaso sdílených daňových příjmů náležejících do rozpočtů obcí a krajů za hodnotami vykazovanými ve srovnatelném období předchozího roku, přičemž nejvyšší rozdíl byl zaznamenán u daně z přidané hodnoty, která představuje hlavní zdroj daňových příjmů obcí a krajů. Nižší inkaso daně z přidané hodnoty bylo ovlivněno zejména vysokou srovnávací základnou počátku předchozího roku (zadržení vyplacení nadměrných odpočtů DPH). Na poklesu inkasa sdílených daňových příjmů se podílely také legislativní změny v oblasti daní, které nabyly účinnosti od roku 2015 (v případě daně z přidané hodnoty zavedení druhé snížené sazby ve výši 10 %, v případě daně z příjmů fyzických osob posílení daňového zvýhodnění na druhé a další dítě, zavedení školkovného, znovuzavedení základní slevy pro pracující důchodce). Pokles daňových příjmů byl patrný od prvních měsíců roku a s ohledem na jejich váhu v celkových příjmech územních rozpočtů byl ze strany některých samospráv negativně vnímán, neboť vývoj vlastních příjmů obcí a krajů zaostával za předpoklady jejich rozpočtů i skutečností dosahovanou v předchozím roce.

Výpadek daňových příjmů byl postupně vyrovnáván. Zatímco ke konci 1. čtvrtletí byly daňové příjmy územních rozpočtů nižší proti stejnému období minulého roku o 7,5 mld. Kč, ke konci pololetí se tento rozdíl snížil na 1,5 mld. Kč a dále pak na 0,5 mld. Kč v měsíci srpnu. Nárůst inkasa daňových příjmů krajů a obcí byl poprvé vykázán v měsíci září, a ve zbývajících měsících roku pak daňové příjmy dynamicky rostly tak, že obce i kraje za celý rok inkasovaly větší objem daňových příjmů než předpokládal rozpočet a než získaly z daní v roce předešlém.

Z hlediska transferů poskytovaných územním rozpočtům došlo s účinností od 1. ledna 2015 ke změně v souvislosti s novelou zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, která znamenala převod financování sociálních služeb ze státu na kraje. Rozdělování peněz subjektům působícím v oblasti poskytování sociálních služeb přešlo z Ministerstva práce a sociálních věcí přímo do kompetence krajů. Tato změna znamenala i nárůst objemu přijatých transferů do rozpočtů krajů a odrazila se současně na straně jejich výdajů. O poskytnutí finančních prostředků na jednotlivé sociální služby a jejich výši nově rozhoduje rada kraje v souladu s podmínkami stanovenými zastupitelstvem kraje.

Obdobně jako v předchozích letech se územních rozpočtů dotkla úsporná opatření promítnutá ve státním rozpočtu. V případě dotací poskytovaných v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům krajů, k rozpočtům obcí v úhrnu po jednotlivých krajích a k rozpočtu hl. m. Prahy, které jsou součástí kapitoly Všeobecná pokladní správa (přílohy č. 5, 6 a 7 k zákonu o státním rozpočtu), byly i pro tento rok do objemů příslušných dotačních titulů promítnuty pouze vlivy vyplývající ze změny počtu obyvatel a změny lůžkových kapacit.

Ve státním rozpočtu na rok 2015 bylo předpokládáno, že územní rozpočty budou nadále pokračovat v trendu započatém v roce 2012, tzn., že jako celek vykáží v roce 2015 přebytek. Celková výše přebytku byla predikována ve výši 2,7 mld. Kč, přičemž přebytku mělo být dosaženo na úrovni rozpočtů obcí (4,1 mld. Kč) a velmi mírného přebytku na úrovni

dobrovolných svazků obcí. Pro rozpočty krajů byl predikován schodek (1,5 mld. Kč) a pro Regionální rady regionů soudržnosti vyrovnané hospodaření.

Výsledky územních rozpočtů v loňském roce byly z hlediska dosaženého salda hospodaření výrazně příznivější, než předpokládal rozpočet. Územní rozpočty ukončily hospodaření s přebytkem ve výši 20,7 mld. Kč, což znamená dosud nejvyšší vykázané kladné saldo hospodaření. Vysoký přebytek však byl vykázán pouze na úrovni rozpočtů obcí, přičemž značnou váhu zde tvořil výsledek hl. m. Prahy, který představoval více než polovinu celkového přebytku obcí. Naopak kraje, dobrovolné svazky obcí a Regionální rady regionů soudržnosti ukončily své hospodaření s mírnými schodky.

Následující hodnocení plnění příjmů a výdajů krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti za rok 2015 je provedeno samostatně k rozpočtu po všech změnách, to znamená k tzv. konečnému rozpočtu (dále jen k rozpočtu), který vedle změn souvisejících s provedenými rozpočtovými opatřeními zahrnuje také změny vyplývající z promítnutí nároků z nespotřebovaných výdajů organizačních složek státu.

Nově je v této zprávě věnována samostatná pozornost výsledkům rozpočtového hospodaření hlavního města Prahy, a to s ohledem na specifické postavení hlavního města a váhu jeho příjmů a výdajů v celkových příjmech a výdajích obecních rozpočtů. V kapitole 3. Příjmy a výdaje obcí a dobrovolných svazků obcí jsou výsledky za hlavní město jako „obec“ stejně jako dosud součástí souhrnných údajů. Samostatně je pak v rámci této části zpracována subkapitola obsahující informace o rozpočtovém hospodaření hlavního města Prahy.

1. Celkové výsledky hospodaření krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí a Regionálních rad regionů soudržnosti

Celkový objem příjmů (po konsolidaci) krajů, obcí, dobrovolných svazků obcí (dále jen „DSO“) a Regionálních rad regionů soudržnosti (dále jen „regionální rady“) dosáhl **446,0 mld. Kč**. Ve srovnání s předchozím rokem to představuje zvýšení o 23,8 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 96,0 %). Růst příjmů byl vykázán na všech úrovních územních rozpočtů, především však v rozpočtech krajů, kde se celkový objem příjmů zvýšil proti loňskému roku o 14,3 mld. Kč (zhruba polovina nárůstu souvisí se změnou kompetencí v oblasti financování sociálních služeb). Příjmy obcí vzrostly o 6,6 mld. Kč a příjmy DSO o 2,0 mld. Kč. Vyšší nárůst příjmů byl vykázán také na úrovni regionálních rad, do jejichž rozpočtů bylo přijato o 8,4 mld. Kč více nežli v loňském roce.

Vlastní příjmy územních rozpočtů dosáhly 268,9 mld. Kč, proti předchozímu roku byly vyšší o 5,3 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 102,7 %). V rámci vlastních příjmů vzrostly především daňové příjmy, dosáhly 226,3 mld. Kč, což znamená zvýšení o 6,9 mld. Kč (plnění rozpočtu 102,7 %). Nedaňové příjmy činily 36,8 mld. Kč, což bylo o 0,7 mld. Kč méně nežli v roce předchozím (plnění rozpočtu 107,9 %). Snížení souvisí především s vývojem na položce výnosy z finančního majetku, kde v roce 2014 byly jednorázově vykázány mimořádně vysoké příjmy (výplata dividend – příjem do rozpočtu hl. m. Prahy). Kapitálové příjmy (tj. příjmy z prodeje nemovitostí a pozemků) byly zaúčtovány ve výši 5,8 mld. Kč, což bylo proti předchozímu roku o 0,9 mld. Kč méně (plnění rozpočtu 80,2 %). Trend postupného meziročního poklesu kapitálových příjmů je dlouhodobý, projevuje se od roku 2009.

Celkový objem přijatých transferů činil 177,1 mld. Kč, proti předchozímu roku to znamená zvýšení o 18,4 mld. Kč (plnění rozpočtu 87,3 %). Neinvestiční transfery dosáhly 127,5 mld. Kč a meziročně vzrostly o 7,2 mld. Kč. Vyšší nárůst byl vykázán v části investičních transferů, jejichž objem dosáhl 49,6 mld. Kč, což bylo o 11,2 mld. Kč více.

Tabulka č. 1: Bilance příjmů a výdajů územ. rozpočtů k 31.12.2015 po konsolidaci¹ (v mil. Kč)

	Územní rozpočty celkem				Stupně územních rozpočtů skutečnost k 31.12.2015		
	skutečnost k 31.12.2014	rozpočet 2015 po všech změnách	skutečnost k 31.12.2015	% plnění rozpočtu	obce a DSO	kraje	RRRS
Příjmy celkem	422 234,6	464 648,6	446 025,2	96,0	287 692,3	160 763,5	21 961,1
z toho:							
Daňové příjmy	219 391,0	220 424,4	226 300,6	102,7	175 393,7	50 906,9	.
Nedaňové příjmy	37 499,7	34 112,8	36 794,3	107,9	31 640,4	4 969,8	657,4
Kapitálové příjmy	6 666,2	7 215,3	5 786,0	80,2	5 477,3	307,5	1,2
Přijaté transfery	158 695,1	202 896,1	177 097,3	87,3	75 171,2	104 579,3	21 302,5
Výdaje celkem	410 901,4	462 029,4	425 292,0	92,0	266 202,4	161 159,2	22 381,0
z toho:							
Běžné výdaje	301 784,3	316 667,4	312 100,6	98,6	180 998,8	133 860,0	1 671,8
Kapitálové výdaje	109 117,1	145 362,0	113 191,4	77,9	85 203,6	27 299,2	20 709,2
Saldo příjmů a výdajů	11 333,2	2 619,2	20 733,2	.	21 489,9	-395,7	-419,9

Struktura hlavních zdrojů financování jednotlivých částí územních rozpočtů zůstává dlouhodobě stabilní. Hlavním zdrojem financování krajů jsou transfery ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad, v loňském roce tvořily přijaté transfery (včetně převodů z vlastních fondů) 65,0 % celkových příjmů krajských rozpočtů. U obcí jsou hlavním zdrojem financování daňové příjmy, které se na celkových příjmech podílely ve výši 62,8 %, podíl přijatých transferů činil 24,4 %. Financování činnosti DSO je zajišťováno především transfery z různých úrovní veřejných rozpočtů, v loňském roce činily 86,1 % jejich celkových příjmů. Příjmovou stranu rozpočtů regionálních rad tvoří především transfery ze státního rozpočtu určené na předfinancování výdajů u projektů realizovaných v rámci regionálních operačních programů a v malé míře také transfery z rozpočtů příslušných krajů.

Pokud jde o strukturu transferů poskytovaných územním rozpočtům z jednotlivých kapitol státního rozpočtu, zůstává dlouhodobě nejvýznamnější kapitola Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, ze které jsou poskytovány dotace na přímé náklady na vzdělávání pro školy a školská zařízení zřizovaná kraji, obcemi a soukromými zřizovateli. Neinvestiční transfery z této kapitoly tvořily zhruba tři čtvrtiny (75,6 %) z celkového objemu neinvestičních transferů, které byly územním rozpočtům převedeny ze státního rozpočtu. Dalším významným zdrojem neinvestičních transferů jsou prostředky kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí. Pokud jde o investiční transfery ze státního rozpočtu určené územním rozpočtům, jsou největší objemy prostředků převáděny z kapitoly Ministerstva životního prostředí a z kapitoly Ministerstva pro místní rozvoj.

Celkové výdaje územních rozpočtů činily **425,3 mld. Kč**, proti předchozímu roku to bylo o 14,4 mld. Kč více (plnění rozpočtu 92,0 %). Na růstu se podílely především běžné výdaje, které byly vyšší o 10,3 mld. Kč, kapitálové výdaje vzrostly o 4,1 mld. Kč. Meziroční nárůst výdajů byl v absolutním vyjádření přibližně poloviční ve srovnání s růstem vykázaným mezi

¹ Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad. Příjmové, výdajové a finanční operace, které jsou předmětem konsolidace spolu s uvedením úrovně, na které se konsolidace provádí, stanovuje vyhláška č. 5/2014 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů, rozpočtů územních samosprávných celků, rozpočtů dobrovolných svazků obcí a rozpočtů regionálních rad regionů soudržnosti.

roky 2014 a 2013, kdy se celkové výdaje zvýšily o 31,5 mld. Kč, přičemž rozhodující část představoval nárůst kapitálových výdajů (o 22,8 mld. Kč).

Hospodaření územních rozpočtů celkem skončilo s **přebytkem 20,7 mld. Kč**, což představuje dosud nejvyšší vykázané kladné saldo hospodaření. Přebytek však byl tvořen výhradně výsledky obcí, které hospodařily s přebytkem 21,8 mld. Kč, přičemž z více než jedné poloviny se na něm podílel přebytek vykázaný hl. m. Prahou (12,4 mld. Kč). Naopak ostatní rozpočty ukončily hospodaření s mírnými schodky: kraje (0,4 mld. Kč), DSO (0,3 mld. Kč) a regionální rady (0,4 mld. Kč).

Stav finančních prostředků na bankovních účtech² rozpočtového hospodaření krajů, obcí a DSO (bez příspěvkových organizací) dosáhl ke konci sledovaného roku 115,0 mld. Kč, což bylo o 7,1 mld. Kč více nežli v roce předchozím.

Zvýšení stavu finančních prostředků na bankovních účtech bylo vykázáno pouze na úrovni obecních rozpočtů, kde došlo k nárůstu o 8,1 mld. Kč. Na úrovni krajů a DSO bylo naopak vykázáno mírné snížení stavu finančních prostředků (krajské rozpočty o 0,9 mld. Kč, a rozpočty DSO o 0,1 mld. Kč), což do značné míry souvisí s výsledky jejich hospodaření a znamená, že část schodku byla kryta z vlastních zdrojů ušetřených v minulých letech.

Tabulka č. 2: Stavy finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtů ÚSC a DSO bez příspěvkových organizací ke dni 31.12. (v mld. Kč)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
ÚSC celkem	34,7	41,0	46,2	57,6	61,9	71,6	89,0	67,8	70,6	71,4	83,8	97,8	107,9	115,0
z toho:														
kraje	1,9	3,4	4,3	6,0	7,5	11,2	13,9	11,2	12,3	14,3	12,4	14,6	17,4	16,5
obce a DSO	32,8	37,6	41,9	51,6	54,4	60,4	75,1	56,6	58,3	57,1	71,4	83,2	90,5	98,5

Z dlouhodobějšího hlediska lze konstatovat, že stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtů územně samosprávných celků a DSO celkem vykazuje nadále rostoucí trend (s výjimkou roku 2009, kdy výrazný meziroční propad daňových příjmů rozpočtů územních samosprávných celků vedl k potřebě čerpat finanční prostředky ušetřené v minulých letech).

2. Příjmy a výdaje krajů

Celkové příjmy krajů činily 160,8 mld. Kč, proti předchozímu roku vzrostly o 14,3 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 103,6 %).

Vlastní příjmy krajů, tvořené daňovými, nedaňovými a kapitálovými příjmy, dosáhly celkem 56,2 mld. Kč, meziročně byly vyšší o 1,9 mld. Kč. Nárůst byl vykázan v části daňových příjmů a nedaňových příjmů, kapitálové příjmy naopak mírně klesly.

Objem transferů, které jsou rozhodujícím zdrojem financování rozpočtů krajů, dosáhl 104,6 mld. Kč, což představuje nárůst o 12,4 mld. Kč (zhruba polovina tohoto nárůstu souvisí s převodem kompetencí v oblasti financování sociálních služeb ze státu na kraje).

Daňové příjmy krajů dosáhly celkem 50,9 mld. Kč a meziročně byly vyšší o 1,6 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 103,5 %). Dosažený nárůst současně znamenal, že došlo k vyrovnání propadu daňových příjmů z roku 2009 a poprvé po šesti letech byla překonána úroveň daňových příjmů krajů dosažená v roce 2008, kdy činily 49,8 mld. Kč (v roce 2009 dosáhly daňové příjmy 43,8 mld. Kč a tento pokles byl v následujících letech jen pozvolna vyrovnáván).

² Termínované vklady krátkodobé a dlouhodobé, základní běžný účet ÚSC, běžné účty fondů ÚSC.

Tabulka č. 3: Bilance příjmů a výdajů krajů (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2014	rozpočet 2015		skutečnost k 31.12.2015	% plnění rozp.	Index 2015/ 2014
		schválený	po všech změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	49 303,6	49 200,0	49 200,0	50 906,9	103,5	103,3
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	12 330,9	13 000,0	13 000,0	12 864,8	99,0	104,3
Daně z příjmů právnických osob	12 323,7	11 700,0	11 700,0	12 968,1	110,8	105,2
Daň z přidané hodnoty	24 619,5	24 500,0	24 500,0	25 051,2	102,2	101,8
Daně a poplatky z vybr. činností	29,5			22,8		77,3
II. Nedaňové příjmy	4 623,9	4 200,0	4 200,0	4 969,8	118,3	107,5
III. Kapitálové příjmy	367,3	380,0	380,0	307,5	80,9	83,7
Vlastní příjmy	54 294,8	53 780,0	53 780,0	56 184,2	104,5	103,5
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	92 162,1	85 906,1	101 464,0	104 579,3	103,1	113,5
Příjmy celkem (po konsolidaci)	146 456,9	139 686,1	155 244,0	160 763,5	103,6	109,8
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	125 398,4	126 185,2	137 498,4	133 860,0	97,4	106,7
II. Kapitálové výdaje	18 489,5	15 034,8	19 279,5	27 299,2	141,6	147,6
Výdaje celkem (po konsolidaci)	143 887,9	141 220,0	156 777,9	161 159,2	102,8	112,0
Saldo příjmů a výdajů (po konsol.)	2 569,0	- 1 533,9	-1 533,9	- 395,7	.	.

Daňové příjmy krajů jsou tvořeny téměř ze 100 % podíly na celostátně vybíraných daních, které jsou definovány v zákoně č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní. Pro rok 2015 nebyly přijaty žádné změny v rozpočtovém určení daní, daňové příjmy krajů se odvíjely od celostátního inkasa sdílených daní.

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní tvořily daňové příjmy jednotlivých krajů:

- daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušný kraj
- podíl na 7,86 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- podíl na 8,65 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- podíl na 8,92 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti,
- podíl na 8,92 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob.

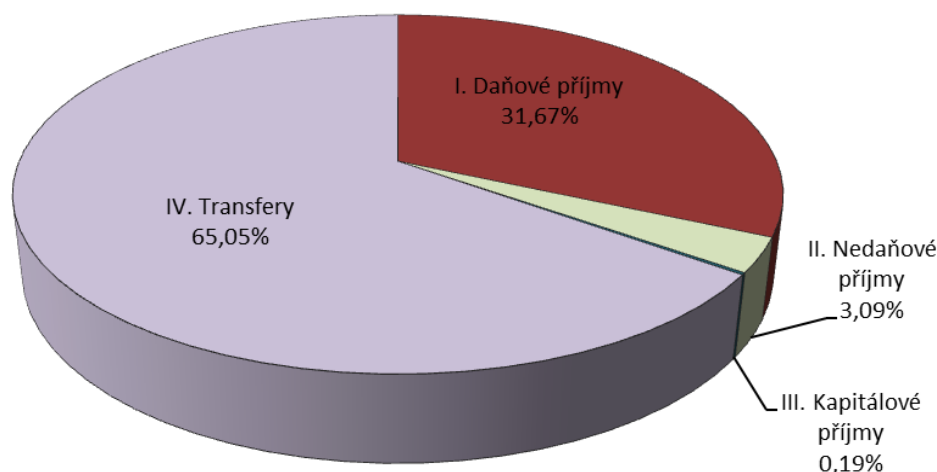
Celkový výnos **daně z příjmů fyzických osob** činil 12,9 mld. Kč, proti předchozímu roku byl vyšší o 0,5 mld. Kč (plnění rozpočtu 99,0 %). Nárůst byl vykázán ve všech třech částech daně. Výnos daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků dosáhl 11,3 mld. Kč (zvýšení o 0,4 mld. Kč), výnos daně z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů byl zaúčtován ve výši 1,4 mld. Kč (zvýšení o 0,1 mld. Kč), a rovněž v případě daně ze samostatné výdělečné činnosti byl, na rozdíl od předchozích let, vykázán meziroční nárůst o 0,1 mld. Kč (pro informaci: v roce 2008 dosáhl výnos této daně 0,9 mld. Kč a v následujících letech byl vždy vykázován meziroční pokles).

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována ve výši 13,0 mld. Kč, proti předchozímu roku výnos daně vzrostl o 0,6 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 110,8 %).

Výnos **daně z přidané hodnoty**, která tvoří nejvýznamnější součást sdílených daňových příjmů krajů, dosáhl 25,1 mld. Kč, což znamená meziroční nárůst o 0,4 mld. Kč. V důsledku příznivého vývoje celostátního inkasa DPH především v posledních měsících roku byl příjem do rozpočtů krajů ve srovnání s předpoklady rozpočtu o 0,6 mld. Kč vyšší (plnění 102,2 %).

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb tvoří vždy jen velmi malou část celkových daňových příjmů krajů (v řádu milionů Kč). Objem těchto příjmů dosáhl 22,8 mil. Kč, v roce předcházejícím to bylo 29,5 mil. Kč (rozhodující část představují správní poplatky).

Graf č. 1: Příjmy krajů podle druhového členění rozpočt. skladby za rok 2015 (po konsolidaci)

Nedaňové příjmy krajů dosáhly v souhrnu **5,0 mld. Kč**, ve srovnání s předchozím rokem byly vyšší o 0,4 mld. Kč (plnění rozpočtu 118,3 %). Odvody příspěvkových organizací, které představují nejvýznamnější část nedaňových příjmů, dosáhly stejně jako v předchozím roce 1,4 mld. Kč. K nárůstu příjmů došlo na položkách: splátky půjčených prostředků od zřízených organizací (o 0,5 mld. Kč) a ostatní vratky přijatých transferů (o 0,1 mld. Kč), naproti tomu pokles byl vykázán na položce splátky půjček od podnikatelských nefinančních subjektů (o 0,2 mld. Kč) a příjmy z poskytování služeb a výrobků (o 0,2 mld. Kč).

Kapitálové příjmy krajů činily **0,3 mld. Kč**, proti předchozímu roku byly nižší o 0,1 mld. Kč (plnění rozpočtu 80,9 %). Tento zdroj příjmů zůstává v posledních čtyřech letech poměrně stabilní, pohybuje se v intervalu 0,3 - 0,4 mld. Kč.

Transfery představují objemově nejvýznamnější zdroj financování krajských rozpočtů. Poskytovány jsou ze státního rozpočtu, ze státních fondů a z rozpočtů regionálních rad. Do konsolidovaných přijatých transferů patří podle rozpočtové skladby také některé převody z vlastních fondů. Ve sledovaném období přijaly kraje do svých rozpočtů transfery v celkové výši **104,6 mld. Kč**, což představuje meziroční nárůst o 12,4 mld. Kč (plnění rozpočtu 103,1 %).

Objem neinvestičních transferů dosáhl 91,0 mld. Kč, proti předchozímu roku to bylo o 7,1 mld. Kč více, převážná část nárůstu přitom souvisí s již zmíněnou změnou kompetencí v oblasti poskytování sociálních služeb. Objem investičních transferů činil 13,5 mld. Kč, což znamená zvýšení o 5,4 mld. Kč. Z pohledu minulých let se jednalo o dosud nejvyšší meziroční nárůst objemu přijatých investičních transferů a samozřejmě i jejich dosud nejvyšší vykázáný objem (v roce 2014, kdy po delším období stagnace investičních transferů došlo k určitému obratu, činil meziroční nárůst 2,6 mld. Kč).

Ze státního rozpočtu jsou krajům poskytovány transfery z kapitoly VPS, které zahrnují příspěvek na výkon státní správy v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů a tzv. ostatní dotace z kapitoly VPS. Transfery z kapitoly VPS činí zhruba 1,3 % z celkového objemu transferů ze státního rozpočtu, rozhodující část je poskytována z ostatních kapitol státního rozpočtu.

Příspěvek na výkon státní správy v přenesené působnosti poskytovaný v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů (příloha č. 5 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2015) byl stanoven ve výši 1,0 mld. Kč. Pro rok 2015 nebyl objem příspěvku valorizován, stejně jako v předchozích letech. Prostředky na výkon státní správy jsou krajům zasílány postupně v průběhu roku (měsíčně).

Ostatní dotace poskytované krajům z kapitoly VPS byly v rozpočtu na rok 2015 stanoveny v celkové výši 0,45 mld. Kč. Neinvestiční prostředky ve výši 0,25 mld. Kč byly zahrnuty v ukazateli „Další prostředky pro územní samosprávné celky“, a byly určeny na tituly, které v etapě přípravy návrhu rozpočtu nelze rozpočtovat u konkrétních příjemců (prostředky na výdaje stanovené zvláštními zákony nebo dalšími právními předpisy, prostředky pro řešení aktuálních problémů územních samosprávných celků). Investiční prostředky ve výši 0,2 mld. Kč byly zahrnuty v ukazateli „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“ s určením na majetkové vypořádání pozemků pod stavbami silnic II. a III. tříd (usnesení vlády č. 417/2012).

Čerpání těchto dotací bylo v průběhu loňského roku podstatně nižší. V rámci ostatních neinvestičních dotací z kapitoly VPS bylo krajům převedeno celkem 64,0 mil. Kč; jednalo zejména o dotace určené na náhrady škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (23,5 mil. Kč), dotace na úhradu nákladů spojených s preventivními opatřeními zabráňujícími vzniku a šíření onemocnění tuberkulózou (23,2 mil. Kč) a dotace na řešení krizových situací (6,1 mil. Kč). Investiční dotace poskytnuté krajům z kapitoly VPS činily 37,8 mil. Kč, tyto prostředky byly určeny na majetkové vypořádání pozemků pod stavbami silnic II. a III. tříd.

Nejvýznamnější zdroj příjmů krajů představují transfery a půjčky poskytované přímo z rozpočtu jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů. Ve sledovaném roce přijaly kraje z rozpočtů resortů (bez kapitol VPS, OSFA a prostředků z Národního fondu) finanční prostředky ve výši 91,2 mld. Kč, což představuje zvýšení proti předchozímu roku o 7,0 mld. Kč. K vyššímu nárůstu došlo v části neinvestičních transferů (o 6,7 mld. Kč), a to především v souvislosti se změnou zákona č.108/2006 Sb., o sociálních službách. Objem přijatých investičních transferů vzrostl o 0,3 mld. Kč, zde se promítla zejména realizace projektů spolufinancovaných z rozpočtu EU. Ze státních fondů přijaly kraje 1,2 mld. Kč, což bylo zhruba o polovinu více nežli v předchozím roce.

Největší objem transferů ve sledovaném roce přijaly kraje z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy**. Finanční prostředky činily 77,5 mld. Kč, tj. o 0,6 mld. Kč více oproti srovnatelnému období předchozího roku. Převážnou část dotací pokrývaly neinvestiční výdaje určené především na přímé náklady na vzdělávání (platy, výdaje na učební pomůcky a školní potřeby, výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků, služby apod.). Prostředky byly dále použity na zvýšení platů pracovníků regionálního školství, v rámci programů zaměřených na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, do oblasti odborného a dalšího vzdělávání, na podporu asistentů pedagogů pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním apod.

Z kapitoly **Ministerstva práce a sociálních věcí** obdržely kraje finanční prostředky ve výši 8,9 mld. Kč (v předchozím roce to bylo 3,1 mld. Kč). Rozhodující část tvořily neinvestiční nedávkové transfery poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, jejichž výše dosáhla 7,7 mld. Kč, což bylo meziročně o 6,3 mld. Kč více (kraj rozděluje prostředky

na podporu poskytování sociálních služeb všem poskytovatelům, kteří jsou zapsáni v registru poskytovatelů sociálních služeb podle ustanovení § 85 odst. 1 zákona o sociálních službách, tzn. organizacím zřízeným krajem či obcemi a dalším právnickým a fyzickým osobám - např. obecně prospěšným společnostem, občanským spolkům, zařízením provozovaným církvemi a náboženskými společnostmi). Další prostředky byly uvolněny v rámci operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, který je zaměřen na snížení nezaměstnanosti a zlepšení struktury pracovních míst, a dále také na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

Tabulka č. 4: Přehled o transferech a půjčkách přijatých krajskými úřady ze státního rozpočtu a ze státních fondů v roce 2015 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády ČR	5,0	5,0		
Ministerstvo zahraničních věcí	0,9	0,9		
Ministerstvo obrany	2,6	2,6		
Ministerstvo práce a sociálních věcí	8 902,0	8 526,5	375,5	
Ministerstvo vnitra	101,4	71,4	30,0	
Ministerstvo životního prostředí	872,0	89,3	782,7	
Ministerstvo pro místní rozvoj	794,6	39,7	754,9	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	210,3	0,5	208,5	1,3
Ministerstvo dopravy	2 559,7	2 559,7		
Ministerstvo zemědělství	25,7	3,6	22,1	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	77 524,4	77 512,0	12,4	
Ministerstvo kultury	27,3	24,6	2,7	
Ministerstvo zdravotnictví	220,2	74,0	146,2	
Národní fond	211,1	201,5	9,6	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotačního vztahu	1 040,9	1 040,9		
VPS - ostatní transfery	101,7	63,9	37,8	
Státní fond životního prostředí	49,4	4,6	44,8	
Státní fond dopravní infrastruktury	1 141,8	335,0	806,8	
C e l k e m	93 791,0	90 555,7	3 234,0	1,3

Z rozpočtu kapitoly **Ministerstva dopravy** získaly kraje finanční prostředky v celkovém objemu 2,6 mld. Kč, tj. mírné zvýšení oproti předchozímu roku. V rámci neinvestičních transferů směřovaly prostředky na příspěvek na ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy.

Transfery z kapitoly **Ministerstva životního prostředí** ve výši 0,9 mld. Kč směřovaly do programů na podporu udržitelného využívání zdrojů energie, zlepšování stavu přírody a krajiny, na podporu zkvalitnění nakládání s odpady apod.

Z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** přijaly kraje transfery ve výši 0,8 mld. Kč (0,4 mld. Kč v roce 2014), z toho převážná část směřovala do investiční oblasti. Finanční prostředky byly použity především v rámci Integrovaného operačního programu se zaměřením na zkvalitnění služeb veřejné správy prostřednictvím vyššího využití informačních a komunikačních technologií v krajích (ICT). Další prostředky podpořily obnovu krajského a obecního majetku postiženého povodní v minulých letech.

Kraje obdržely ve sledovaném období z kapitoly **Ministerstva průmyslu a obchodu** transfery ve výši 0,2 mld. Kč především na podporu pořízení nemovitostí pro podnikání.

Z kapitoly **Ministerstva vnitra** přijaly kraje prostředky ve výši 0,1 mld. Kč, které byly uvolněny v rámci neinvestičních transferů do oblastí požární ochrany.

Ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** (dále jen „SFDI“) přijaly kraje celkem 1,1 mld. Kč. Další prostředky ze SFDI však byly krajům poskytnuty také prostřednictvím jejich příspěvkových organizací.

O finanční pomoci krajům na opravy silnic II. a III. tříd rozhodlo Ministerstvo dopravy počátkem roku 2015. Na tyto účely bylo ze SFDI uvolněno celkem 4,4 mld. Kč. Částka byla rozdělena mezi jednotlivé kraje na základě procentuálního podílu délky předmětné silniční sítě připadající na příslušný kraj. V návaznosti na rozhodnutí krajů pak byly tyto prostředky poskytnuty jimi zřízeným organizacím správy a údržby silnic, a to buď přímo, nebo prostřednictvím rozpočtů krajů. Převod prostředků přímo organizacím správy a údržby silnic zvolilo 8 krajů a takto bylo poskytnuto celkem 3,5 mld. Kč (tyto finanční prostředky se nepromítají ve finančních výkazech krajů). Převod prostřednictvím rozpočtů krajů si zvolilo 5 krajů, kterým bylo poskytnuto celkem 0,9 mld. Kč (tyto finanční prostředky jsou zachyceny ve finančních výkazech krajů jako přijaté transfery).

Z rozpočtů regionálních rad přijaly kraje transfery v celkovém objemu 10,3 mld. Kč, což bylo o 4,8 mld. Kč více nežli v předchozím roce (jednalo se téměř výhradně o transfery investičního charakteru). Nárůst souvisí s dokončením a zejména profinancováním velkého objemu projektů realizovaných v rámci regionálních operačních programů.

Celkové výdaje krajů dosáhly **161,2 mld. Kč** (plnění rozpočtu 102,8 %), což představuje meziroční nárůst o 17,3 mld. Kč, výraznější zvýšení bylo přitom vykázáno v části kapitálových výdajů. Relativně vysoký nárůst celkových výdajů současně znamenal, že po pěti letech byla překročena úroveň výdajů krajů dosažená v roce 2009. V tomto roce byly vykázány celkové výdaje ve výši 144,6 mld. Kč, v následujících letech 2010 – 2014 vždy zaostávaly za touto úrovní, jejich průměrná výše se pohybovala v rozmezí 137,9 mld. Kč – 143,9 mld. Kč).

Běžné výdaje krajů činily **133,9 mld. Kč**, což proti předchozímu roku znamená zvýšení o 8,5 mld. Kč (plnění rozpočtu 97,4 %). Nárůst výdajů se promítl především v části transferů poskytovaných z rozpočtů krajů a do značné míry souvisel se změnou kompetencí v oblasti financování sociálních služeb.

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím, které tvoří objemově nejvýznamnější položku výdajů krajů, činily 98,7 mld. Kč, tj. meziročně o 4,7 mld. Kč více (jedná se především o příspěvkové organizace v oblasti školství, sociální péče, kultury a zdravotnictví). Příspěvky a transfery organizacím, kterých jsou kraje zřizovateli, činily 49,8 mld. Kč a cizím příspěvkovým organizacím bylo poskytnuto 48,9 mld. Kč.

Výrazné zvýšení bylo dále vykázáno v části neinvestičních transferů neziskovým a podobným organizacím, které dosáhly 5,1 mld. Kč, tj. o 2,8 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Nárůst se týkal téměř výhradně organizací působících v oblasti sociálních služeb (v roce 2015 činil objem transferů těmito organizacím 3,3 mld. Kč, v roce předchozím to bylo 0,4 mld. Kč).

Objem transferů určených podnikatelským subjektům činil 3,8 mld. Kč a meziročně byl o 0,1 mld. Kč nižší.

Kraje ze svých rozpočtů poskytovaly neinvestiční transfery také přímo ostatním rozpočtům územní úrovně. Jejich celková výše činila 2,8 mld. Kč, což bylo meziročně o 1,6 mld. Kč více. Jedná se především o transfery obcím a DSO, které činily 2,7 mld. Kč (například o dotace v rámci programu obnovy venkova, na podporu aktivit v oblasti životního prostředí, podporu prevence sociálně patologických jevů, podporu v oblasti kultury, sportu a tělovýchovy, na obnovu kulturních památek, podporu v sociální oblasti a zdravotnictví, příspěvky Sborům dobrovolných hasičů apod.) Transfery regionálním radám činily stejně jako v předchozím roce 0,1 mld. Kč.

Tabulka č. 5: Výdaje krajů v letech 2013–2015 po konsolidaci (v mil. Kč)

	2013 skutečnost	2014 skutečnost	2015 skutečnost	Index	
				2014/ 2013	2015/ 2014
I. Běžné výdaje	123 602,9	125 398,4	133 860,0	101,5	106,7
z toho					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	2 575,1	2 663,2	2 756,0	103,4	103,5
Nákup materiálu	351,8	340,1	540,9	96,7	159,0
Nákup vody, paliv a energie	475,8	273,8	121,7	57,5	44,4
Nákup služeb	3 107,0	2 907,9	2 645,6	93,6	91,0
Ostatní nákupy	1 164,7	1 184,6	1 685,7	101,7	142,3
Výdaje na dopravní obslužnost	13 336,4	13 653,0	12 664,9	102,4	92,8
Neinvestiční transfery podnik. subjektům	4 008,1	3 933,4	3 840,6	98,1	97,6
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	2 174,5	2 265,8	5 110,2	104,2	225,5
Neinvestiční transfery přísp. a podob. org.	91 227,4	94 065,0	98 759,7	103,1	105,0
z toho: zřízeným příspěvk. organizacím	46 171,4	47 236,1	49 774,2	102,3	105,3
cizím příspěvkovým organizacím	44 807,7	46 595,8	48 866,4	104,0	104,9
II. Kapitálové výdaje	15 277,8	18 489,5	27 299,2	121,0	147,6
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	8 532,9	10 067,1	16 507,2	118,0	164,0
Investiční transfery podnikatel. subjektům	621,0	584,8	482,2	94,2	82,5
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	69,9	84,9	146,7	121,5	172,8
Investiční transfery příspěvk. organizacím	3 770,6	5 100,4	6 845,8	135,3	134,2
Výdaje celkem	138 880,7	143 887,9	161 159,2	103,6	112,0

Výdaje krajů na dopravní obslužnost činily 12,7 mld. Kč a proti loňskému roku klesly o 1,0 mld. Kč. Tyto výdaje představují úhradu prokazatelné ztráty provozovatelům hromadné dopravy v důsledku plnění veřejné služby (zajištění dopravní obslužnosti) podle zákona o silniční dopravě (č. 111/1994 Sb.) a zákona o drahách (č. 266/1994 Sb.).

Ve výdajích krajů, které mají úzkou souvislost se zajišťováním jejich běžného provozu, došlo proti předchozímu roku ke zvýšení na položkách: platy a ostatní platby za provedenou práci (o 0,1 mld. Kč), nákup materiálu (o 0,2 mld. Kč) a zejména výdaje na ostatní nákupy (o 0,5 mld. Kč). Naproti tomu se snížily výdaje na nákup služeb (o 0,3 mld. Kč) a výdaje na nákup vody, paliv a energie (o 0,1 mld. Kč). V obou těchto skupinách se projevuje trend poklesu výdajů dlouhodoběji, zejména v případě výdajů na nákup služeb, které se snížily z 3,5 mld. Kč v roce 2011 na 2,6 mld. Kč v loňském roce, tj. o 0,9 mld. Kč. Výdaje na nákup vody, paliv a energií klesly z 0,5 mld. Kč v roce 2013 na 0,1 mld. Kč v roce 2015 (pokles zejména ve výdajích na plyn a elektrickou energii).

Kapitálové výdaje dosáhly **27,3 mld. Kč**, meziročně byly vyšší o 8,8 mld. Kč (plnění rozpočtu 141,6 %). V dosavadní historii krajů se jedná o nejvyšší objem kapitálových výdajů a současně i o jejich nejvyšší meziroční nárůst (dosud nejvyšší byly v roce 2009, kdy dosáhly 23,7 mld. Kč, v následujících pěti letech se pohybovaly se v rozmezí 15,3 - 20,0 mld. Kč). Investiční činnost krajů do značné míry podpořilo dočerpávání prostředků z fondů EU.

V objemově nejvýznamnější skupině kapitálových výdajů, kterou jsou investiční nákupy a související výdaje, vynaložily kraje 16,5 mld. Kč, což bylo o 6,4 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Investiční transfery poskytované příspěvkovým a podobným organizacím činily 6,8 mld. Kč (nárůst o 1,7 mld. Kč). Kraje vynaložily rovněž více prostředků na nákup akcií a majetkových podílů, výdaje činily 0,6 mld. Kč (o 0,1 mld. Kč více). Naopak pokles byl vykázán v části transferů určených podnikatelským subjektům, činily 0,5 mld. Kč (o 0,1 mld. Kč méně).

Objem investičních transferů, které kraje poskytly přímo do rozpočtů obcí a DSO, dosáhl 1,3 mld. Kč (meziročně o 0,2 mld. Kč více). Tyto prostředky směřovaly především na podporu rozvoje obcí, na výstavbu a obnovu dopravní infrastruktury, na výstavbu a obnovu vodohospodářské infrastruktury a na protipovodňová opatření, na ochranu životního prostředí a ochranu lesů, dále na rozvoj aktivit volného času a sportu, na podporu cestovního ruchu, na řešení havarijních stavů po povodních a živelných pohromách apod.

Z hlediska odvětvového členění kapitálových výdajů vynakládají kraje dlouhodobě největší objemy prostředků do oblasti dopravy, v loňském roce to bylo 12,8 mld. Kč. Dalšími významnými odvětvími jsou vzdělávání a školské služby (3,7 mld. Kč), zdravotnictví (3,8 mld. Kč), sociální služby a společné činnosti v sociálním zabezpečení (1,9 mld. Kč). Loňský vysoký nárůst kapitálových výdajů byl směřován právě do těchto odvětví, meziroční nárůst činil v odvětvích: dopravy 5,0 mld. Kč, zdravotnictví 1,0 mld. Kč, vzdělávání a školských služeb 0,4 mld. Kč a sociálních služeb 0,6 mld. Kč. Za významnější změnu lze považovat nárůst výdajů do odvětví požární ochrana a integrovaný záchranný systém, zatímco v předchozích pěti letech se výdaje pohybovaly v rozmezí 0,1 – 0,2 mld. Kč, v loňském roce dosáhly 1,2 mld. Kč, což znamená více než pětinašobný nárůst.

Hospodaření krajů skončilo se schodkem ve výši 0,4 mld. Kč, výsledek byl příznivější, než předpokládal státní rozpočet, ve kterém byl pro hospodaření krajů predikován schodek 1,5 mld. Kč. Z hlediska výsledků jednotlivých krajů převažovalo přebytkové hospodaření, neboť kladné saldo vykázalo celkem 9 krajů. Se schodkem hospodařily 4 kraje, přičemž ve dvou případech byl schodek velmi nízký (v řádu desítek milionů). S většími schodky ukončily své hospodaření dva kraje: Jihomoravský (-0,6 mld. Kč) a Moravskoslezský (-1,7 mld. Kč). V případě Jihomoravského kraje byl schodek kryt zapojením volných finančních zdrojů z minulých let. V případě Moravskoslezského kraje se na krytí schodku zhruba z jedné čtvrtiny podílely prostředky z minulých let a z větší části pak čerpání úvěrů.

Příspěvkové organizace zřizované kraji

Ke konci roku 2015 vykonávalo činnost celkem 1 917 příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem byly kraje. Počet příspěvkových organizací se meziročně snížil o 18 organizací. Trend meziročního poklesu počtu příspěvkových organizací je dlouhodobější, proti roku 2008, kdy bylo evidováno celkem 2 241 příspěvkových organizací zřízených kraji, je nyní jejich počet o 324 organizací nižší.

Z celkového počtu příspěvkových organizací jich 1 868 (tj. zhruba 97,4 %) vykázalo účetní zisk nebo vyrovnané hospodaření.

Příspěvkové organizace jsou zřizovány pro činnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu. Tyto organizace hospodaří s finančními prostředky získanými vlastní činností a s prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele, dále s prostředky svých fondů, s peněžitými dary od fyzických a právnických osob, včetně prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu a ze zahraničí.

Z hlediska odvětvové struktury převažují organizace působící v oblasti vzdělávání, tvoří 66,4 % z celkového počtu příspěvkových organizací zřizovaných kraji (gymnázia, střední odborné školy, střední odborná učiliště, speciální střední školy, konzervatoře a sportovní školy, speciální předškolní zařízení a speciální základní školy, základní umělecké školy, zařízení výchovného poradenství, ostatní zařízení související s výchovou mládeže a domovy mládeže). Významným odvětvím je dále oblast sociálních věcí, kde působilo 21,9 % z celkového počtu příspěvkových organizací (domovy pro seniory, ústavy péče pro mládež, sociální poradenství, ostatní sociální péče a pomoc rodině). V oblasti kulturních služeb provozovalo činnost zhruba 6,0 % organizací (divadelní, hudební a knihovnická činnost,

muzea, galerie) a v odvětví zdravotnictví 3,5 % organizací (nemocnice, odborné léčebné ústavy, lázeňské léčebny, zdravotnická záchraná služba).

3. Příjmy a výdaje obcí a DSO

Celkové příjmy obcí a DSO (dále jen „obcí“) dosáhly 287,7 mld. Kč, jejich objem byl proti loňskému roku vyšší o 8,6 mld. Kč, plnění předpokladů rozpočtu činilo 99,0 %.

Objem vlastních příjmů obcí dosáhl 212,5 mld. Kč, meziročně vzrostl o 2,8 mld. Kč (plnění rozpočtu 102,0 %). V rámci vlastních příjmů byl vykázán růst pouze u daňových příjmů (o 5,3 mld. Kč), nedaňové příjmy byly nižší o 1,7 mld. Kč a kapitálové příjmy o 0,8 mld. Kč.

Objem transferů přijatých do rozpočtů obcí činil 75,2 mld. Kč, což znamenalo nárůst o 5,7 mld. Kč. Vyšší růst transferů ve srovnání s růstem vlastních příjmů znamenal zvýšení podílu transferů na celkových příjmech obcí o 1,2 procentního bodu (z 24,9 % v roce 2014 na 26,1 %).

Daňové příjmy, které tvoří nejvýznamnější zdroj rozpočtových příjmů obcí, dosáhly 175,4 mld. Kč. Ve srovnání s předchozím rokem se jejich objem zvýšil o 5,3 mld. Kč (plnění předpokladů rozpočtu 102,4 %).

Daňové příjmy představují zhruba 60,0 % příjmů obcí, proto v prvních měsících roku, kdy byl vykazován meziroční pokles daňových příjmů, a nebyla naplňována očekávání obcí na příjmové straně jejich rozpočtů, musely některé obce své výdaje operativně přizpůsobovat pomalejšímu náběhu daňových příjmů. Vývoj se však postupně zlepšoval, takže zatímco ke konci 1. čtvrtletí zaostávaly daňové příjmy za výší příjmů v 1. čtvrtletí předchozího roku o 5,7 mld. Kč a ke konci 1. pololetí ještě o 1,1 mld. Kč, v září, tj. ke konci 3. čtvrtletí již daňové příjmy převýšily úroveň dosaženou ve stejném období předchozího roku o 1,5 mld. Kč. V posledním čtvrtletí roku daňové příjmy rychle rostly, takže obce za celý rok inkasovaly zhruba o 3,1 % větší objem daňových příjmů než v roce předchozím.

Podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní tvoří daňové příjmy rozpočtů obcí:

- a) výnos daně z nemovitostí; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází,
- b) podíl na 20,83 % z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty,
- c) podíl na 22,87 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků,
- d) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- e) podíl na 23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti
- f) podíl na 23,58 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů právnických osob
- g) 30 % z výnosu daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, které mají na území obce bydliště
- h) daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem je příslušná obec, s výjimkou daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby,
- i) podíl na 1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (rozdělení na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci).

Tabulka č. 6: Bilance příjmů a výdajů obcí a DSO (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2014	rozpočet 2015		skutečnost k 31.12.2015	% plnění rozp.	Index 2015/ 2014
		schválený	po všech změnách			
1	2	3	4	5	6	7
I. Daňové příjmy	170 087,3	171 224,3	171 224,3	175 393,7	102,4	103,1
z toho:						
Daně z příjmů fyzických osob	37 225,4	40 000,0	40 000,0	38 924,1	97,3	104,6
Daně z příjmů právnických osob	39 289,0	37 100,0	37 100,0	41 200,0	111,1	104,9
Daň z přidané hodnoty	67 631,5	67 800,0	67 800,0	68 760,7	101,4	101,7
Daně a poplatky z vybr. činnosti	15 967,6	16 224,3	16 224,3	16 174,7	99,7	101,3
Daň z věcí nemovitých	9 973,5	10 100,0	10 100,0	10 333,8	102,3	103,6
II. Nedaňové příjmy	33 299,8	30 267,0	30 267,0	31 640,4	104,5	95,0
III. Kapitálové příjmy	6 297,8	6 834,5	6 834,5	5 477,3	80,1	87,0
Vlastní příjmy	209 684,9	208 325,8	208 325,8	212 511,4	102,0	101,3
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	69 464,3	49 676,7	82 221,5	75 171,2	91,4	108,2
Příjmy celkem (po konsolidaci)	279 139,4	258 002,5	290 547,3	287 692,3	99,0	103,1
I. Běžné výdaje (po konsolidaci)	180 252,4	176 294,5	183 278,9	180 998,8	98,8	100,4
II. Kapitálové výdaje	90 314,2	77 554,9	103 115,3	85 203,6	82,6	94,3
Výdaje celkem (po konsolidaci)	270 566,6	253 849,4	286 394,2	266 202,4	92,9	98,4
Saldo příjmů a výdajů (po konsol)	8 572,8	4 153,1	4 153,1	21 489,9	.	.

Celkový výnos **daně z příjmu fyzických osob** dosáhl **38,9 mld. Kč**, proti předchozímu roku to bylo o 1,7 mld. Kč více (plnění rozpočtu 97,3 %). Nárůst inkasa byl vykázán ve všech třech částech této daně. Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků, která tvoří objemově nejvýznamnější část daně z příjmů fyzických osob, dosáhla 32,1 mld. Kč, což znamená meziroční zvýšení o 0,7 mld. Kč. Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů (zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů, případně i daně z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby) byla zaúčtována ve výši 3,7 mld. Kč (nárůst o 0,3 mld. Kč). Výnos daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti dosáhl 3,2 mld. Kč (nárůst o 0,7 mld. Kč).

Daň z příjmů právnických osob byla zaúčtována v celkové výši **41,2 mld. Kč**. Ve srovnání s předchozím rokem vzrostla o 1,9 mld. Kč (plnění rozpočtu 111,1 %). Daň z příjmů právnických osob (zahrnuje daň ze zisku a kapitálových výnosů) dosáhla 34,8 mld. Kč, což bylo o 1,4 mld. Kč více nežli v předchozím roce (plnění rozpočtu 110,5 %). V případě daně z příjmů právnických osob za obce, se výnos daně proti předchozímu roku zvýšil o 0,5 mld. Kč a dosáhl 6,4 mld. Kč (jedná se o podnikatelské aktivity obcí, kdy obce jsou plátcí daně, daň neodvádějí, pouze ji promítají ve svém účetnictví).

Výnos **daně z přidané hodnoty**, která je objemově nejvýznamnějším daňovým příjmem obecních rozpočtů, činil **68,8 mld. Kč**, což bylo o 1,1 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Plnění předpokladů rozpočtu dosáhlo 101,4 %. Výnos daně z přidané hodnoty tvořil téměř čtvrtinu celkových příjmů obecních rozpočtů (23,9 %).

Do daňových příjmů obcí se dále zahrnují **daně a poplatky z vybraných činností a služeb**. V souhrnu dosáhly **16,2 mld. Kč**, což je proti předchozímu roku o 0,2 mld. Kč více (plnění rozpočtu 99,7 %). Z hlediska objemů jednotlivých položek náležejících do této skupiny, nedošlo k významnějším meziročním změnám.

Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí činily stejně jako v předchozím roce 2,7 mld. Kč. Jejich největší část tvoří poplatky za uložení odpadů (1,4 mld. Kč) a dále

poplatky za komunální odpad (1,2 mld. Kč), které obce vybírají podle obecně závazné vyhlášky vydané podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech.

Místní poplatky z vybraných činností a služeb celkem dosáhly shodně jako v předchozím roce 5,1 mld. Kč. Největší část tvoří poplatky za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, které obec vybírá podle § 10 zákona č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích (3,6 mld. Kč). Dále do skupiny patří například poplatky za užívání veřejného prostranství (0,6 mld. Kč), poplatky za lázeňský nebo rekreační pobyt (0,3 mld. Kč), poplatky ze psů (0,3 mld. Kč), poplatky z ubytovací kapacity (0,2 mld. Kč).

Příjmy ve skupině **ostatní odvody z vybraných činností a služeb** dosáhly stejně jako v předchozím roce 5,6 mld. Kč. Největší část tvořily odvody z výherních hracích přístrojů, jejichž celková výše dosáhla 4,8 mld. Kč (meziročně o 0,1 mld. Kč méně). Příjem z odvodů z loterií činil 0,7 mld. Kč (o 0,1 mld. Kč více). Do skupiny patří také příjmy obcí za zkoušky z odborné způsobilosti od žadatelů o řídičské oprávnění, jejich výše se dlouhodobě pohybuje na úrovni 0,1 mld. Kč.

Příjem obcí ze **správních poplatků**, které jsou stanovené zákonem o správních poplatcích za správní úkony a správní řízení, dosáhl 2,7 mld. Kč, ve srovnání s předchozím rokem byl vyšší o 0,2 mld. Kč. Jedná se o poplatky stanovené zákonem č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, který upravuje inkaso poplatků za správní úkony a správní řízení, jejichž výsledkem jsou vydaná povolení, rozhodnutí apod. upravená zvláštními zákony.

Výnos **daně z nemovitých věcí**, která je výlučným příjmem obecních rozpočtů, dosáhl **10,3 mld. Kč**, tj. o 0,3 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Obce mohou významněji ovlivnit výši příjmu z této daně, neboť mají možnost stanovit obecně závaznou vyhláškou pro všechny nemovitosti na území celé obce jeden místní koeficient modifikující výslednou daň (ve výši 2, 3, 4 nebo 5). Tímto koeficientem se vynásobí daňová povinnost poplatníka za jednotlivé druhy pozemků, staveb, samostatných nebytových prostorů a za byty, popřípadě jejich soubory, s výjimkou některých zemědělských pozemků. Z celkového počtu 6 248 obcí mělo pro rok 2015 místní koeficient navýšeno 518 obcí (tj. o 4 obce více nežli v předchozím roce). Převážná většina obcí (85 %) měla stanovený koeficient ve výši 2.

Nedaňové příjmy byly zaúčtovány ve výši **31,6 mld. Kč**, proti předchozímu roku byly nižší o 1,7 mld. Kč (plnění rozpočtu 104,5 %). Pokles souvisí především s vývojem příjmů ve skupině výnosy z finančního majetku, které v roce 2015 dosáhly 2,0 mld. Kč, zatímco v roce předchozím to bylo o 3,5 mld. Kč více. Změna se odehrála na položce „příjmy z podílu na zisku a dividend“, které činily 1,5 mld. Kč, zatímco v roce 2014 to bylo 4,6 mld. Kč (vliv mimořádného jednorázového příjmu do rozpočtu hl. m. Prahy - realizace výplaty dividend Pražské teplárenské Holding, a.s., a Pražské energetiky Holding, a.s.).

Pokles nedaňových příjmů byl dále vykázan v části odvodů příspěvkových organizací, dosáhly 1,0 mld. Kč, což bylo meziročně o 0,3 mld. Kč méně.

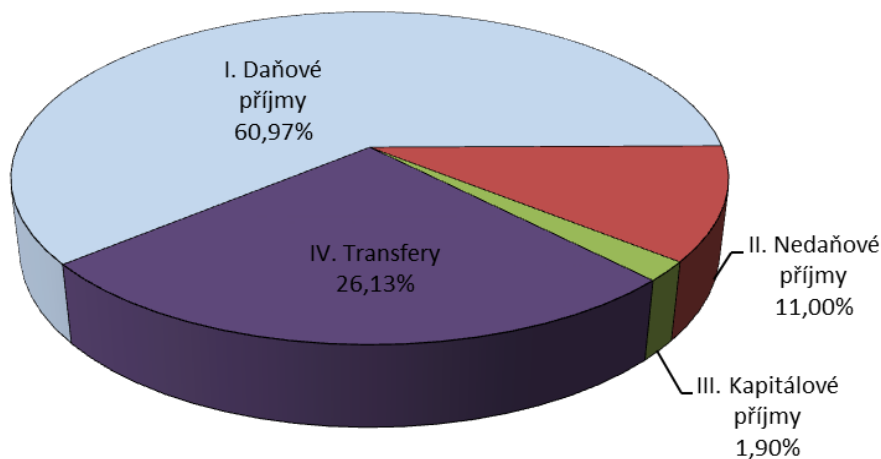
Příjmy z pronájmu majetku (pozemků, budov nebo movitých věcí jako např. stroje, zařízení, dopravní prostředky), které představují objemově nejvýznamnější část nedaňových příjmů obcí, dosáhly 11,6 mld. Kč a proti předchozímu roku vzrostly o 0,2 mld. Kč.

Příjmy z vlastní činnosti dosáhly 8,4 mld. Kč (nárůst o 0,4 mld. Kč); jedná se o příjmy z poskytování služeb a výrobků, příjmy z prodeje zboží již nakoupeného za účelem prodeje a ostatní příjmy z vlastní činnosti.

Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy dosáhly zhruba stejné úrovně jako v předchozím roce, tj. 3,5 mld. Kč. Do této skupiny spadají veškeré příjmy

z prodeje majetku pořízeného z neinvestičních prostředků (např. materiálu, zásob, drobného dlouhodobého majetku), dále přijaté neinvestiční dary, přijaté pojistné náhrady, přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady.

Graf č. 2: Příjmy obcí a DSO podle druh. členění rozpočt. skladby za rok 2015 (po konsolidaci)

Kapitálové příjmy činily **5,5 mld. Kč** a proti loňskému roku byly nižší o 0,8 mld. Kč (plnění rozpočtu 80,1 %). Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, které tvoří rozhodující část kapitálových příjmů, byly vykázány ve výši 4,8 mld. Kč, což je meziročně o 0,6 mld. Kč méně. Kapitálové příjmy vykazují v posledních letech trend postupného meziročního poklesu, ke konci loňského roku činily necelou polovinu úrovně dosažené v roce 2010.

Druhým nejvýznamnějším zdrojem rozpočtů obcí jsou **transfery**, které jsou poskytovány ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a z rozpočtů regionálních rad. Mezi konsolidované přijaté transfery patří také některé převody z vlastních fondů obcí. Celkový objem přijatých transferů činil **75,2 mld. Kč** a ve srovnání s předchozím rokem byl vyšší o 5,7 mld. Kč.

Největší část tvořily transfery ze státního rozpočtu (včetně OSFA a prostředků Národního fondu), jejichž výše činila 49,9 mld. Kč (v předchozím roce 46,3 mld. Kč). Ze státních fondů získaly obce 3,0 mld. Kč, z rozpočtů krajů 4,0 mld. Kč a z rozpočtů regionálních rad 7,3 mld. Kč. Z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti si obce do svých rozpočtů převedly 8,8 mld. Kč, zbývající část dále tvořily převody z rozpočtů obcí do rozpočtů DSO, případně jiným obcím a transfery ze zahraničí.

Transfery ze státního rozpočtu zahrnují dotace poskytované z kapitoly VPS poskytované v rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy (přílohy č. 6 a 7 k zákonu o státním rozpočtu), dále tzv. ostatní dotace z kapitoly VPS a dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu.

V podobě finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí a k rozpočtu hl.m. Prahy nedošlo proti předchozímu roku ke změnám, jejich obsahem nadále zůstává pouze příspěvek na výkon státní správy a dotace na vybraná zdravotnická zařízení (finanční vztah státního rozpočtu k rozpočtu hl. m. Prahy zahrnuje pouze příspěvek na výkon státní správy).

Výše příspěvku na výkon státní správy a výše dotace na vybraná zdravotnická zařízení pro rok 2015 nebyla vzhledem k realizaci úsporných opatření ve státním rozpočtu valorizována. V celkovém objemu příspěvku byla zohledněna pouze změna počtu obyvatel u jednotlivých

správních obvodů kategorií obcí a v případě dotace na vybraná zdravotnická zařízení pouze změny kapacit ve zdravotnických zařízeních.

Příspěvek na výkon státní správy je určen na částečnou úhradu výdajů spojených s výkonem státní správy dle § 62 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. Pro rok 2015 zůstala zachována pro všechny kategorie obcí tzv. „kumulovaná“ konstrukce příspěvku, tj. příspěvek představuje součet dílčích částek vypočtených pro jednotlivé správní působnosti.

Dotace na vybraná zdravotnická zařízení je určena pro dětské domovy do tří let věku zřizované obcemi podle zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, které nejsou příjmově napojeny na soustavu zdravotních pojišťoven.

Celkový objem finančních prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů státního rozpočtu k rozpočtům obcí v úhrnech po jednotlivých krajích a finančního vztahu k rozpočtu hl. m. Prahy byl ve státním rozpočtu stanoven ve výši 8,2 mld. Kč (z toho pro obce 7,4 mld. Kč a hl. m. Prahu 0,8 mld. Kč). Jedná se v zásadě o finanční prostředky určené na výkon státní správy, neboť dotace na vybraná zdravotnická zařízení tvoří jen zlomek z objemu prostředků poskytovaných v rámci finančních vztahů (v rozpočtu stanovena ve výši 23,4 mil. Kč, dotace na jedno místo činí 93 068 Kč). V průběhu roku přijaly obce a hl.m. Praha v měsíčních splátkách plnou výši rozpočtovaných prostředků, tj. 8,2 mld. Kč.

Mimo finanční vztahy byly v kapitole VPS rozpočtovány pro rok 2015 další dotační tituly pro obce a hlavní město Prahu v celkové výši 0,8 mld. Kč. Větší část tvořily investiční prostředky, které byly zahrnuty v ukazateli „Výdaje vedené v informačním systému programového financování EDS/SMVS celkem“. Prostředky byly vyčleněny v programu - Podpora rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství a programu - Akce financované z rozhodnutí Poslanecké sněmovny Parlamentu a Vlády ČR.

Čerpání ostatních dotací z kapitoly VPS bylo proti předpokladům rozpočtu nižší. Objem přijatých neinvestičních dotací činil 0,1 mld. Kč, přičemž rozhodující část tvořila účelová neinvestiční dotace na financování provozu a udržování funkčnosti ochranných systémů podzemních dopravních staveb na území hlavního města Prahy (45,0 mil. Kč). Významnější část dále tvořily dotace pro základní školy a mateřské školy zřizované DSO (11,7 mil. Kč).

Objem přijatých investičních dotací dosáhl 0,5 mld. Kč, prostředky byly určeny na realizaci akcí v rámci programu podpory rozvoje a obnovy materiálně technické základny regionálního školství - program č. 298210 (381,4 mil. Kč) a dále akcí financovaných z rozhodnutí Poslanecké sněmovny Parlamentu a vlády ČR – program č. 298220 (74,7 mil. Kč).

Největší část transferů přijímají obce přímo **z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu a ze státních fondů**. Prostřednictvím těchto dotací se realizují významné programy, které přispívají k rozvoji infrastruktury v obcích. Ze státního rozpočtu (bez kapitol VPS, OSFA a prostředků z Národního fondu) byly v průběhu roku 2015 převedeny finanční prostředky v celkové výši 40,9 mld. Kč, což představuje zvýšení proti předchozímu roku o 4,0 mld. Kč. Ze státních fondů byly obcím poskytnuty prostředky v celkové výši 3,0 mld. Kč (bez půjček), což bylo zhruba stejně jako v předchozím roce. Celkově byl mírně vyšší nárůst vykázan v části investičních transferů (o 2,1 mld. Kč), neinvestiční transfery vzrostly o 1,9 mld. Kč.

Tabulka č. 7: Přehled o transferech a půjčkách přijatých obcemi a DSO ze státního rozpočtu a ze státních fondů v roce 2015 (v mil. Kč)

Kapitola	Celkem	z toho:		
		Neinvestiční	Investiční	Půjčky
Úřad vlády České republiky	9,5	9,5		
Ministerstvo obrany	14,3	7,9	6,4	
Ministerstvo práce a sociálních věcí	4 373,7	4 340,9	32,8	
Ministerstvo vnitra	188,6	106,6	82,0	
Ministerstvo životního prostředí	19 011,2	900,6	18 110,6	
Ministerstvo pro místní rozvoj	3 354,5	699,7	2 654,8	
Ministerstvo průmyslu a obchodu	280,2	11,9	268,3	
Ministerstvo dopravy	304,4	222,8	81,6	
Ministerstvo zemědělství	1 070,9	202,5	868,4	
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	11 874,6	11 586,2	288,4	
Ministerstvo kultury	374,5	363,1	11,4	
Ministerstvo zdravotnictví	25,2	11,7	13,5	
Národní fond	222,3	121,0	101,3	
Operace státních finančních aktiv	5,0		5,0	
VPS - transfery v rámci souhrn. dotačního vztahu	8 249,1	8 249,1		
VPS - ostatní transfery	526,4	70,3	456,1	
Státní zemědělský intervenční fond	501,0	105,4	395,6	
Státní fond životního prostředí	1 380,3	68,7	1 028,4	283,2
Státní fond dopravní infrastruktury	1 358,5	161,1	1 197,4	
Státní fond rozvoje bydlení	26,4	14,8		11,6
Státní fond kinematografie	2,4		2,4	
Státní fond kultury	0,2	0,2		
C e l k e m	53 153,2	27 254,0	25 604,4	294,8

Největší objem transferů přijaly obce z kapitoly **Ministerstva životního prostředí**. Objem finančních prostředků činil 19,0 mld. Kč, tj. o 1,2 mld. Kč více než v roce 2014. Převážnou část tvořily investiční transfery realizované v rámci vodohospodářských projektů, které byly zaměřené na podporu zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní. Další prostředky byly použity na podporu udržitelného využívání zdroje energie, dále na podporu zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí apod.

Obce získaly z kapitoly **Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** transfery ve výši 11,9 mld. Kč, tj. o 1,9 mld. Kč více oproti předchozímu roku. Převážnou část těchto transferů tvoří prostředky převáděné do rozpočtu hl. města Prahy (zejména na přímé náklady na vzdělávání, dotace soukromým školám, na zvýšení platů pracovníků ve školství). Obdobně jako v minulém roce byly podpořeny projekty zaměřené na rozvoj a zkvalitnění vzdělávání, program sociální prevence a prevence kriminality apod.

Z rozpočtu **Ministerstva práce a sociálních věcí** přijaly obce transfery v celkové výši 4,4 mld. Kč, z toho neinvestiční prostředky činily 4,3 mld. Kč. Značnou část z celkového objemu představují transfery na aktivní politiku zaměstnanosti a financování společných programů EU a ČR zaměřené na zlepšení struktury pracovních míst, snížení nezaměstnanosti apod. Další prostředky byly obcím uvolněny na výkon pěstounské péče, na výkon činnosti obce s rozšířenou působností v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, na státní příspěvek zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a na neinvestiční nedávkové transfery podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Obce obdržely z kapitoly **Ministerstva pro místní rozvoj** účelové prostředky ve výši 3,4 mld. Kč, tj. o 0,7 mld. Kč více oproti roku 2014. Transfery byly použity v rámci Integrovaného operačního programu se zaměřením na zkvalitnění služeb veřejné správy s využitím informačních a komunikačních technologií v obcích. Značná část prostředků byla

rovněž uvolněna pro hlavní město Praha prostřednictvím operačních programů Praha Adaptabilita (projekty v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji apod.) a Praha Konkurenceschopnost (podpora projektů v oblasti veřejné dopravy, informačních a komunikačních technologií, zlepšování životního prostředí apod.). Transfery byly rovněž poskytnuty na obnovu majetku po živelních pohromách v letech 2013 a 2014, na podporu regenerace panelových sídlišť, na podporu výstavby podporovaných bytů, na podporu obnovy a rozvoje venkova apod.

Finanční prostředky, které obce získaly z kapitoly **Ministerstva zemědělství**, činily 1,1 mld. Kč, tj. přibližně na úrovni předchozího roku. Převážná část transferů směřovala do oblasti investic (0,9 mld. Kč) na podporu výstavby a technického zhodnocení vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Finanční prostředky byly rovněž poskytnuty na odstraňování škod způsobených povodněmi v minulých letech. Neinvestiční přijaté prostředky byly určeny pro obce na hospodaření v lesích a na obnovu lesních porostů.

Z rozpočtu **Ministerstva kultury** přijaly obce transfery ve výši 0,4 mld. Kč, zejména na Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón, na Program státní podpory profesionálních divadel a stálých profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů, na zajištění Veřejných informačních služeb knihoven apod.

Obce dále získaly finanční prostředky z kapitoly **Ministerstva dopravy** ve výši 0,3 mld. Kč. Neinvestiční prostředky byly uvolněny na opravy a údržbu silniční sítě ve správě obcí a na příspěvky za ztrátu dopravce z provozu veřejné osobní drážní dopravy. Transfery ve výši 0,2 mld. Kč poskytnuté z kapitoly **Ministerstva vnitra** podpořily projekty zaměřené na zvýšení kvality řízení v úřadech územní správy a projekty prevence kriminality. Další prostředky byly použity v rámci investičních transferů do oblasti požární ochrany.

Značný zdroj příjmů pro obce představují rovněž transfery a půjčky, které získávají ze státních fondů. Ze **Státního fondu životního prostředí** přijaly finanční prostředky ve výši 1,4 mld. Kč, což představuje mírné zvýšení ve srovnání s rokem 2014. Finanční prostředky směřovaly obdobně jako v předcházejících letech k ochraně vod, k ochraně přírody ve volné krajině a chráněných územích, a na opatření ke zlepšení stavu ovzduší i půdy.

Ze **Státního fondu dopravní infrastruktury** získaly obce účelové prostředky ve výši 1,4 mld. Kč na výstavbu a obnovu silniční sítě statutárních měst, další prostředky byly určeny na financování dopravní infrastruktury v příslušných oblastech.

Ze **Státního zemědělského intervenčního fondu** přijaly obce transfery v celkovém objemu 0,5 mld. Kč. V rámci společných programů EU a ČR směřovaly prostředky především do obnovy a rozvoje vesnic, do občanského vybavení a služeb v obcích (např. v oblasti školství, zdravotnictví, základní obchodní infrastruktury a sportovních aktivit). V oblasti lesnictví byly realizovány akce týkající se lesnické infrastruktury a nákupu lesnické techniky.

Z rozpočtů regionálních rad přijaly obce transfery v celkové výši 7,3 mld. Kč (o 3,3 mld. Kč více nežli v předchozím roce). Rozhodující objem tvořily, stejně jako v případě krajů, transfery investiční (7,1 mld. Kč).

Celkové výdaje obcí dosáhly **266,2 mld. Kč**, znamená to, že ve srovnání s předchozím rokem klesly o 4,4 mld. Kč. Při meziročním srovnání je však nutné upozornit, že výši výdajů obecních rozpočtů jako celku a proto současně i výsledného salda hospodaření obcí za rok 2015 významně ovlivnily výsledky hlavního města Prahy, jehož celkové výdaje byly meziročně nižší o 9,7 mld. Kč, a které ukončilo své hospodaření s velkým přebytkem (12,4 mld. Kč). Pokles výdajů hlavního města byl soustředěn výhradně do části kapitálových výdajů. Bez započtení výsledků hlavního města naopak výdaje všech ostatních obcí jako celku meziročně vzrostly o 5,3 mld. Kč.

Tabulka č. 8: Výdaje obcí a DSO v letech 2013–2015 po konsolidaci (v mil. Kč)

	2013 skutečnost	2014 skutečnost	2015 skutečnost	Index	
				2014/ 2013	2015/ 2014
I. Běžné výdaje	174 072,3	180 252,4	180 998,8	103,6	100,4
z toho					
Platy a ostatní platby za provedenou práci	27 408,0	28 915,7	29 814,0	105,5	103,1
Nákup materiálu	4 567,0	4 818,7	4 985,5	105,5	103,5
Úroky vlastní	1 941,1	1 781,1	1 502,8	91,8	84,4
Nákup vody, paliv a energie	7 502,9	6 896,3	6 815,2	91,9	98,8
Nákup služeb	31 342,9	30 879,6	30 653,0	98,5	99,3
Ostatní nákupy	16 797,2	18 791,4	17 176,6	111,9	91,4
Výdaje na dopravní územní obslužnost	4 868,1	4 993,3	4 991,4	102,6	100,0
Neinvestiční transfery podnikatel. subjektům	17 086,9	18 353,0	19 011,9	107,4	103,6
Neinvestiční transfery nezisk. a podob. org.	5 254,2	5 639,5	6 124,0	107,3	108,6
Neinvestiční transfery příspěvk. a podob. org.	36 131,1	37 878,8	40 735,7	104,8	107,5
z toho: zřízeným příspěvk. organizacím	31 201,3	32 707,5	35 167,0	104,8	107,5
cizím příspěvkovým organizacím	4 802,8	5 082,1	5 456,1	105,8	107,4
II. Kapitálové výdaje	69 136,2	90 314,2	85 203,6	130,6	94,3
z toho:					
Investiční nákupy a související výdaje	60 088,8	78 336,4	77 902,7	130,4	99,4
Nákup akcií a majetkových podílů	631,6	4 248,1	1 145,2	672,6	27,0
Investiční transfery podnikatel. subjektům	4 741,0	3 380,2	1 792,6	71,3	53,0
Investiční transfery nezisk. a podobným org.	283,5	342,6	288,8	120,8	84,3
Investiční transfery příspěvk. organizacím	1 329,4	1 567,4	2 186,8	117,9	139,5
Výdaje celkem	243 208,5	270 566,6	266 202,4	111,2	98,4

Běžné výdaje, kterými je zajišťován provoz obcí a jejich organizací, dosáhly **181,0 mld. Kč** (plnění rozpočtu 98,8 %). Ve srovnání s předchozím rokem to znamená nárůst o 0,7 mld. Kč, což je podstatně méně nežli v předchozích dvou letech (v roce 2013 byl vykázán růst ve výši 5,7 mld. Kč a v roce 2014 ve výši 6,2 mld. Kč). Zvýšení běžných výdajů bylo přitom vykázáno především v části transferů poskytovaných z rozpočtů obcí různým subjektům.

Výdaje obcí na **platy a ostatní platby za provedenou práci** činily celkem 29,8 mld. Kč, což je meziročně o 0,9 mld. Kč více. V rámci této skupiny vzrostly výdaje na platy zaměstnanců v pracovním poměru (o 1,2 mld. Kč) a výdaje na odměny členů zastupitelstev obcí (o 0,1 mld. Kč). Naproti tomu pokles výdajů o 0,4 mld. Kč byl vykázán na položce ostatní osobní výdaje. Na související platby povinného pojistného placeného zaměstnavatelem vynaložily obce 9,5 mld. Kč (zvýšení o 0,5 mld. Kč).

Výdaje na nákup materiálu (například ochranné pomůcky, knihy, tisk, drobný hmotný dlouhodobý majetek) činily 5,0 mld. Kč, meziročně vzrostly o 0,2 mld. Kč.

Výdaje na **úroky vlastní** dosáhly 1,5 mld. Kč, proti předchozímu roku klesly o 0,2 mld. Kč (trend poklesu výdajů na této položce je dlouhodobý, proti roku 2009, kdy výdaje na úroky činily 2,8 mld. Kč, se objem těchto výdajů snížil téměř o polovinu).

Na **nákup vody, paliv a energie** vynaložily obce v souhrnu 6,9 mld. Kč, tj. o 0,1 mld. Kč více nežli v předchozím roce.

Výdaje na **nákup služeb** činily 30,7 mld. Kč (meziroční snížení o 0,2 mld. Kč); jedná se především o výdaje na služby pošt, telekomunikací a radiokomunikací, nájemné, služby peněžních ústavů, konzultační a poradenské služby, služby zpracování dat apod.

Na **ostatní nákupy** vynaložily obce 17,2 mld. Kč, proti předchozímu roku to představuje pokles o 1,6 mld. Kč. Tato skupina zahrnuje poměrně široké spektrum položek jako například

výdaje na opravy a udržování, na programové vybavení, cestovné, pohoštění, účastnické poplatky na konference, nájemné za nájem s právem koupě, nákup uměleckých předmětů. Pokles výdajů byl koncentrován v objemově nejvýznamnější položce, kterou tvoří výdaje na opravy a údržbu.

Výdaje na dopravní územní obslužnost činily 5,0 mld. Kč, tj. shodně jako v roce předchozím. Jedná se o výdaje na úhradu prokazatelné ztráty provozovatelům hromadné dopravy v důsledku plnění veřejné služby (zajištění dopravní obslužnosti). Z hlediska obcí jde o převody finančních prostředků na účet sdružených prostředků za účelem těchto úhrad.

Neinvestiční transfery podnikatelským subjektům dosáhly 19,0 mld. Kč (meziroční zvýšení o 0,6 mld. Kč). Jedná se o transfery nefinančním podnikatelským subjektům - právníkům osobám zřízeným podle obchodního zákoníku, tj. veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti. Rozhodující část prostředků směřuje podnikatelským subjektům v odvětví dopravy (dopravní podniky). V roce 2015 to bylo 15,6 mld. Kč, tj. zhruba 82,0 % z celkového objemu těchto transferů.

Neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím činily 6,1 mld. Kč (nárůst o 0,5 mld. Kč). Jsou to zejména transfery obecně prospěšným společnostem, občanským sdružením, církvím a náboženským společnostem, společenstvím vlastníků jednotek a ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným organizacím.

Neinvestiční transfery příspěvkovým a podobným organizacím dosáhly 40,7 mld. Kč (zvýšení o 2,9 mld. Kč). Do této skupiny patří neinvestiční příspěvky organizacím působícím v oblasti vzdělávání a školských služeb, dále organizacím v oblasti kultury (činnost divadel, knihoven, muzeí a galerií), tělovýchovy a zájmové činnosti, bydlení a komunálních služeb a ochrany životního prostředí. Významnou část tvoří rovněž výdaje v oblasti služeb sociální péče (domovy pro seniory, pro osoby se zdravotním postižením, pečovatelská služba, osobní asistence, podpora samostatného bydlení, apod.). Vlastním zřízeným příspěvkovým organizacím poskytly obce 35,2 mld. Kč a cizím 5,5 mld. Kč.

Z hlediska odvětvového členění běžných výdajů je dlouhodobě největší objem výdajů vynakládán na činnosti místní správy a samosprávy, v roce 2015 činily výdaje 39,5 mld. Kč. Dále v odvětvích dopravy (32,0 mld. Kč), vzdělávání a školských služeb (27,5 mld. Kč), bydlení a komunálních služeb (16,7 mld. Kč) a ochrany životního prostředí (16,7 mld. Kč).

Kapitálové výdaje obcí činily 85,2 mld. Kč, ve srovnání s předchozím rokem klesly o 5,1 mld. Kč (plnění rozpočtu 82,6 %). Jak již bylo uvedeno, výši kapitálových výdajů obcí celkem významně ovlivnily výsledky hlavního města Prahy, neboť jeho kapitálové výdaje meziročně klesly o 11,2 mld. Kč. Bez započtení výsledků hlavního města kapitálové výdaje všech ostatních obcí meziročně vzrostly o 6,1 mld. Kč.

Investiční nákupy a související výdaje, které tvoří objemově nejvýznamnější skupinu, dosáhly 77,9 mld. Kč, což bylo o 0,4 mld. Kč méně nežli v předchozím roce.

Výrazný pokles byl vykázan na položce nákup akcií a majetkových podílů. Na tyto účely bylo vynaloženo celkem 1,1 mld. Kč, což bylo proti předcházejícímu roku, kdy výdaje činily 4,2 mld. Kč, téměř o tři čtvrtiny méně. V roce 2014 byl na této položce vykázan mimořádně vysoký objem výdajů ve srovnání s lety předchozími. Jednalo se o jednorázové finanční operace několika velkých měst, přičemž rozhodující část představovaly výdaje hl. m. Prahy (na nákup akcií společnosti Pražská plynárenská, a.s.).

Investiční transfery podnikatelským subjektům činily 1,8 mld. Kč (pokles o 1,6 mld. Kč), pokles byl koncentrován v části transferů určených podnikatelským subjektům podnikajícím v odvětví veřejné silniční dopravy, která patří k dlouhodobě nejvýznamnějším. Objem

transferů zde dosáhl 1,0 mld. Kč, zatímco v roce předchozím to bylo 2,7 mld. Kč (v zásadě se jedná o dotace Dopravnímu podniku hl. města Prahy).

Investiční transfery příspěvkovým organizacím činily 2,2 mld. Kč (meziročně o 0,6 mld. Kč více) a investiční transfery neziskovým a podobným organizacím, které tvoří objemově malou položku, zůstaly zhruba na stejné úrovni jako v předchozím roce (0,3 mld. Kč).

Z hlediska odvětvového členění dlouhodobě směřují kapitálové výdaje obcí především do odvětví dopravy a vodního hospodářství. V loňském roce činil objem investic do odvětví dopravy 16,6 mld. Kč, což bylo meziročně o 5,2 mld. Kč méně, investice do odvětví vodního hospodářství dosáhly 24,6 mld. Kč a zde byly naopak meziročně vyšší o 5,6 mld. Kč. Větší objemy investic jsou vynakládány dále do odvětví bydlení, komunální služby a územní rozvoj (12,1 mld. Kč), vzdělávání a školské služby (10,1 mld. Kč), tělovýchova a zájmová činnost (5,5 mld. Kč), ochrana životního prostředí (4,6 mld. Kč).

Příjmy a výdaje hlavního města Prahy

Hlavní město Praha má v rámci územních rozpočtů specifické místo, a to jak z hlediska jejího postavení v systému veřejné správy, tak z hlediska objemu příjmů a výdajů, které procházejí jejím rozpočtem. Hlavní město vykonává státní správu v přenesené působnosti, která podle zákona přísluší jak obcím, tak i krajům. Objem celkových příjmů hlavního města představuje zhruba čtvrtinu celkových příjmů obcí (v roce 2015 to bylo 24,6 %).

Hospodaření hlavního města Prahy je v rámci výkaznictví (finanční a účetní výkazy) sledováno jako rozpočet obce a je součástí celkových výsledků hospodaření obcí. Ve státním závěrečném účtu ve zprávě o hospodaření územních rozpočtů je poprvé uvedena samostatná informace o výsledcích hospodaření pouze hlavního města Prahy.

Ve státním rozpočtu nejsou příjmy a výdaje a jejich struktura samostatně pro Prahu rozpočtovány (samostatně je stanovena pouze výše dotací z kapitoly VPS), jsou součástí celkových příjmů a výdajů obcí. Dosažené výsledky hospodaření proto nemohou být srovnávány s hodnotami rozpočtovávanými. Pro posouzení trendu je proto uvedeno srovnání výsledků za období let 2013 – 2015.

Tabulka č. 9: Příjmy a výdaje hlavního města Prahy v letech 2013 – 2015 (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost 2013	skutečnost 2014	skutečnost 2015	Index 2014/ 2013	Index 2015/ 2014
1	2	3	5	6	7
I. Daňové příjmy	42 779,6	45 183,8	47 093,3	105,6	104,2
II. Nedaňové příjmy	2 859,0	5 937,8	4 341,1	207,7	73,1
III. Kapitálové příjmy	25,7	133,3	36,8	518,7	27,6
IV. Přijaté transfery	17 672,1	18 726,9	19 311,8	106,0	103,1
Příjmy celkem	63 336,4	69 981,8	70 782,9	110,5	101,1
Běžné výdaje	45 418,0	46 752,1	48 244,6	102,9	103,2
Kapitálové výdaje	13 437,5	21 302,9	10 096,9	158,5	47,4
Výdaje celkem	58 855,5	68 055,1	58 341,6	115,6	85,7
Saldo příjmů a výdajů	4 480,9	1 926,7	12 441,3	43,0	645,7

V loňském roce hospodařilo hlavní město Praha s celkovými příjmy ve výši 70,8 mld. Kč a výdaji ve výši 58,3 mld. Kč. Přebytek hospodaření dosáhl 12,4 mld. Kč a z pohledu minulých let se jedná o dosud nejvyšší přebytek hospodaření.

Daňové příjmy dosáhly celkem 47,1 mld. Kč, což bylo o 1,9 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Nedaňové příjmy byly zaúčtovány ve výši 4,3 mld. Kč, proti předchozímu roku byly nižší o 1,6 mld. Kč. Na poklesu se z velké části podílí snížení příjmů na položce 2142 - příjmy

z podílu na zisku o 3,1 mld. Kč (v roce 2014 byl dosažen mimořádný výnos v souvislosti s výplatou dividend Pražské teplárenské Holding, a.s., a Pražské energetiky Holding, a.s.). Naproti tomu poměrně vysoký meziroční nárůst byl vykázán na položce 2229- ostatní přijaté vratky transferů (o 2,1 mld. Kč). Jedná se především o vrácené finanční prostředky od příspěvkových organizací v rámci finančního vypořádání za předchozí rok, vratku finančních prostředků poskytnutých Dopravnímu podniku hl. m. Prahy, a.s. na předfinancování dostavby trasy metra A, a vrácené finanční prostředky poskytnuté v roce 2014 z rozpočtu hl. m. Prahy na jednotlivé grantové tituly.

Objem přijatých transferů dosáhl 19,3 mld. Kč, což znamená meziroční nárůst o 0,6 mld. Kč. Více než 90,0 % z celkového objemu dlouhodobě představují neinvestiční transfery. V roce 2015 jejich objem činil 17,7 mld. Kč (meziroční nárůst o 0,3 mld. Kč). Rozhodující část představují transfery z rozpočtu MŠMT na úhradu výdajů na vzdělávání, které činily celkem 9,8 mld. Kč (tj. včetně dotací pro soukromé školy ve výši 1,2 mld. Kč). Větší objem neinvestičních transferů byl dále přijat z rozpočtu MPSV (0,8 mld. Kč). V rámci investičních transferů představovaly největší část transfery z rozpočtu MMR (1,0 mld. Kč) na realizaci projektů v rámci OP Praha – Konkurenceschopnost.

V rámci transferů přijímaných do rozpočtu hlavního města mají dlouhodobě významný podíl prostředky převedené z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti. Jedná se převážně o nájemné z bytových a nebytových prostor v bytových objektech a z pronájmu pozemků. V roce 2015 činil jejich objem 5,0 mld. Kč, v předchozích čtyřech letech byly výše obdobná, pohybovala se v rozmezí 5,0 – 5,8 mld. Kč.

Výdaje hlavního města činily 58,3 mld. Kč, proti předchozímu roku se snížily o 9,7 mld. Kč. Pokles se týkal výhradně kapitálových výdajů, které byly o 11,2 mld. Kč, tj. o více než polovinu nižší. Z této částky představuje 3,1 mld. Kč vliv nákupu akcií v roce 2014. Další část poklesu kapitálových výdajů se týká hlavní položky, tj. investiční nákupy a související výdaje, kde došlo ke snížení o 6,3 mld. Kč. Hlavní město ve své Hodnotící zprávě (předkládané dle vyhlášky č. 419/2001 Sb.), jako důvody uvádí: hospodaření dle rozpočtového provizoria v prvních měsících roku 2015, zvýšení legislativních nároků před zahájením stavby (pravidla výběrového řízení), problémy při výkupu pozemků. Nevyčerpané finanční prostředky rozpočtu kapitálových výdajů byly z velké části převedeny do rozpočtu kapitálových výdajů na rok 2016.

Hlavní město hospodařilo v roce 2015 s převahou příjmů nad výdaji ve výši 12,4 mld. Kč, to znamená, že se jednalo o dosud nejvyšší přebytek hospodaření (pro srovnání: v předchozích třech letech se přebytek pohyboval v rozmezí 1,7 mld. Kč – 4,5 mld. Kč).

Na bankovních účtech vykázalo město ke konci roku 2015 celkem 17,7 mld. Kč, což bylo zhruba stejně jako v roce předchozím.

V průběhu roku 2015 nepřijalo hlavní město žádný dlouhodobý finanční závazek. Zadluženost města se snížila z 33,5 mld. Kč vykázaných ke konci roku 2014 na 32,6 mld. Kč, tj. o 0,9 mld. Kč (úhrady jistin úvěrů od EIB).

Koncesní smlouvy

Některé obce a města mají uzavřeny koncesní smlouvy o provozování a správě některých zařízení ve vlastnictví obce (dle zákona č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení). Pro zjištění výše závazků, které pro obce z těchto smluv ve sledovaném roce vyplývají, předkládají obce v rámci podkladů pro zpracování státního závěrečného účtu také údaje o závazcích vyplývajících z uzavřených koncesních smluv.

Z hodnotících zpráv zaslaných kraji vyplývá, že v loňském roce probíhalo plnění celkem 182 koncesních smluv uzavřených obcemi a městy. Na úhradu závazků spojených s realizací koncesních smluv vynaložily obce a města celkem 0,5 mld. Kč. Výše ročních finančních závazků u jednotlivých smluv je velmi rozdílná (od desítek tisíc až po desítky milionů), část smluv neobsahuje pro obce či města žádné finanční závazky.

Zhruba tři čtvrtiny z celkového počtu uzavřených smluv má jako předmět koncesní smlouvy uvedeno „provozování vodohospodářské infrastruktury“ (tj. provozování vodovodu a zásobování pitnou vodou, provozování kanalizace a ČOV). Zbývající část smluv má potom různý předmět koncesní smlouvy, jako například zajištění dodávek tepla a teplé vody, provozování víceúčelového hřiště, provozování sportovního areálu, provozování školního stravování, provozování domova pro seniory, provozování ozdravného centra, nebo provozování integrovaného systému parkování, odtahu vozidel, provozování lanové dráhy.

Příspěvkové organizace zřizované obcemi

Ke konci uplynulého roku bylo evidováno celkem 8 342 příspěvkových organizací, jejichž zřizovateli byly obce včetně hl. m. Prahy. Meziročně se jejich počet zvýšil o 5 organizací, v předchozích třech letech naopak docházelo k jejich poklesu. Z údajů o výsledcích hospodaření příspěvkových organizací vyplývá, že 585 organizací ukončilo své hospodaření s účetní ztrátou (7,0 % z jejich celkového počtu). V roce 2014 vykázalo účetní ztrátu 407 organizací (4,9 % z jejich celkového počtu).

Z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti příspěvkových organizací působilo zhruba 86,1 % příspěvkových organizací v oblasti vzdělávání (předškolní zařízení, základní školy, školní stravování a základní umělecké školy). V oblasti kultury působilo přibližně 5,6 % z celkového počtu příspěvkových organizací (zde se jedná především o zařízení pro zájmovou činnost v kultuře, knihovnické činnosti a činnost muzeí a galerií). V oblasti sociálních věcí působilo zhruba 3,9 % příspěvkových organizací (domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením, centra sociálních služeb, zajišťování osobní asistence a pečovatelské služby a sociální poradenství). Větší počty příspěvkových organizací působily dále i v oblasti rekreačních a sportovních služeb, rozvoje bydlení, odstraňování odpadů. Odvětvová struktura příspěvkových organizací zůstává stejně jako v případě krajů dlouhodobě stabilní.

Dobrovolné svazky obcí

DSO představují specifickou a nejčastější formu spolupráce mezi obcemi. Vznikají za účelem prosazování společných zájmů členských obcí, zajišťování rozvoje jejich infrastruktury, případně provozování některých společných činností (například v oblasti vodního hospodářství, ochrany životního prostředí, bydlení a územního rozvoje, sociálních služeb). Jednotlivé dobrovolné svazky obcí jsou právními osobami, sestavují rozpočet a hospodaří s majetkem, který členské obce vkládají do svazku a s majetkem, který získaly vlastní činností.

V návrhu státního rozpočtu nebývají rozpočtovány žádné transfery přímo pro DSO. Tato skutečnost je způsobena tím, že neexistuje žádný dotační titul, který by byl určen výhradně pro DSO. Dotační tituly, které jsou určeny jak pro obce, tak pro DSO, bývají v návrhu státního rozpočtu zahrnuty jako dotace pro obce a jako o dotacích pro DSO je o nich účtováno až v průběhu rozpočtového roku při jejich uvolňování.

V loňském roce působilo na území republiky celkem 724 DSO, což bylo meziročně o 4 DSO více. V minulých letech se naopak dlouhodobě projevoval trend každoročního poklesu jejich počtu (ze 782 DSO v roce 2008 klesl jejich počet do roku 2014 na 720, tj. o 62).

DSO hospodařily s celkovými příjmy ve výši 8,2 mld. Kč, což bylo o 2,0 mld. Kč více než v předchozím roce, zároveň je to dosud nejvyšší objem příjmů, se kterými DSO hospodařily. Zdrojem příjmů jsou především transfery z různých úrovní veřejných rozpočtů (ze státního rozpočtu, ze státních fondů, z rozpočtů krajů a rozpočtů regionálních rad, a z rozpočtů členských obcí). Jejich celkový objem dosáhl 7,1 mld. Kč, jednalo se především o prostředky investičního charakteru (80,0 % celkového objemu), což souvisí s účelem, pro který jsou DSO především zřizovány. Vlastní příjmy DSO činily 1,1 mld. Kč. Tvořily je nedaňové příjmy ve výši 1,0 mld. Kč (zejména příjmy z pronájmu majetku, příjmy z vlastní činnosti a příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy) a kapitálové příjmy ve výši 0,1 mld. Kč.

Výdaje DSO činily 8,6 mld. Kč, proti předchozímu roku se zvýšily o 2,0 mld. Kč. Nárůst byl vykázan především v části kapitálových výdajů, které dosáhly 7,3 mld. Kč, tj. o 2,4 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Běžné výdaje činily 1,3 mld. Kč (pokles o 0,5 mld. Kč).

Hospodaření DSO skončilo se schodkem 0,3 mld. Kč, tzn. zhruba stejným jako v předchozím roce. V rozpočtu byl předpokládán mírný přebytek 0,1 mld. Kč.

Z hlediska zaměření činnosti uvedeného ve zřizovatelské listině (podle paragrafů rozpočtové skladby) se největší počet DSO řadil do oddílu 36 - Bydlení, komunální služby a územní rozvoj (celkem 253 DSO) a do oddílu 23 - Vodní hospodářství (168 DSO), kde předmětem činnosti je především zajišťování zásobování pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod a správa ve vodním hospodářství. Dále pak do oddílu 37 - Ochrana životního prostředí (36 DSO), kde se jedná zejména o zajišťování sběru a svozu komunálních odpadů a nebezpečných odpadů, využívání a zneškodňování odpadů, péči o vzhled obce a veřejnou zeleň, činnosti k ochraně půdy a krajiny apod.

Největší objem výdajů DSO směřuje do odvětví vodního hospodářství, v loňském roce to bylo 6,6 mld. Kč (77,2 % z celkového objemu výdajů), v tomto odvětví došlo také k nejvyššímu meziročnímu nárůstu výdajů (o 1,4 mld. Kč). Větší objemy výdajů směřují dále do odvětví dopravy (0,6 mld. Kč), ochrana životního prostředí (0,3 mld. Kč) a odvětví bydlení, komunální služby a územní rozvoj (0,2 mld. Kč).

4. Hospodaření Regionálních rad regionů soudržnosti

Regionální rady jsou řídicími orgány jednotlivých regionálních operačních programů a jejich hlavním úkolem je administrovat prostřednictvím regionálních operačních programů finanční prostředky z fondů EU. Regionální rady působí ve všech regionech soudržnosti s výjimkou regionu soudržnosti Praha, kde úlohu regionální rady plní hlavní město Praha, které je odpovědné za implementaci OP Praha-Adaptabilita a OP Praha-Konkurenceschopnost. Regionální rady hospodaří podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Základním zdrojem příjmů regionálních rad jsou transfery ze státního rozpočtu určené na předfinancování výdajů, které mají být kryty prostředky z fondů EU a na spolufinancování národního podílu u projektů realizovaných v rámci jednotlivých regionálních operačních programů a transfery z rozpočtů krajů. Ostatní zdroje příjmů (nedaňové a kapitálové příjmy) mají spíše doplňkový význam.

Zprostředkovatelem toku finančních prostředků z Evropské unie do rozpočtů regionálních rad a rovněž do rozpočtu hl. m. Prahy, určených na financování programů spolufinancovaných z rozpočtu EU je Ministerstvo pro místní rozvoj. Výše transferů poskytovaných regionálním radám se odvíjí od potřeby výdajů na proplácení jednotlivých žádostí o platby, které předkládají příjemci podpory.

Rok 2015 byl posledním rokem k dokončení realizace projektů v rámci operačních programů minulého programového období 2007 – 2013. V rozpočtu byly předpokládány celkové příjmy regionálních rad ve výši 33,1 mld. Kč. V kapitole Ministerstva pro místní rozvoj bylo na financování projektů v rámci regionálních operačních programů vyčleněno 32,5 mld. Kč, dále byly předpokládány menší částky příjmů z rozpočtů krajů (0,2 mld. Kč) a v rámci nedaňových příjmů (0,4 mld. Kč). Výdaje regionálních rad měly podle předpokladů rozpočtu činit rovněž 33,1 mld. Kč, tzn. vyrovnané hospodaření.

Tabulka č. 10: Bilance příjmů a výdajů regionálních rad regionů soudržnosti (v mil. Kč)

Ukazatel	skutečnost k 31.12.2014	rozpočet 2015		skutečnost k 31.12.2015	% plnění rozp.	Index 2015/ 2014
		schválený	po změnách			
1	2	3	4	5	6	7
Nedaňové příjmy	340,5	400,0	400,0	657,4	164,4	193,1
z toho:						
- sankční platby celkem	248,4			445,7		
- příjmy z finanč. vypořádání	78,5			191,9		
Kapitálové příjmy	1,0	0,8	0,8	1,2		
Přijaté transfery (po konsolidaci)	13 216,4	10 220,0	32 720,1	21 302,5	65,1	161,2
z toho:						
- ze státního rozpočtu	13 045,9	10 000,0	32 500,1	21 158,8		
- z rozpočtu krajů	170,4	220,0	220,0	143,7		
Příjmy celkem (po konsolidaci)	13 558,0	10 620,8	33 120,9	21 961,1	66,3	162,0
Běžné výdaje (po konsolidaci)	1 122,6	920,8	1 130,2	1 671,8	147,9	148,9
Kapitálové výdaje	12 211,7	9 700,0	31 990,7	20 709,2	64,7	169,6
z toho:						
- transfery podnikatelským subjektům	2 382,6			2 493,4		104,7
- transfery neziskovým a podob.org.	450,6			847,3		188,0
- transfery příspěvkovým organizacím	5,8			14,4		
- transfery veřej. rozpoč. územ.úrovně	9 353,7			17 254,6		
Výdaje celkem (po konsolidaci)	13 334,3	10 620,8	33 120,9	22 381,0	67,6	167,8
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	223,7	0,0	0,0	-419,9	.	.

Celkový objem příjmů regionálních rad dosáhl v loňském roce 22,0 mld. Kč, což bylo o 8,4 mld. Kč více nežli v předchozím roce (plnění rozpočtu dosáhlo 66,3 %). Jedná se o druhý nejvyšší objem příjmů z pohledu dosavadního působení regionálních rad (vyšší byl jen v roce 2010, kdy celkové příjmy dosáhly 27,3 mld. Kč). Nárůst souvisel se zvýšeným objemem proplácení dotací příjemcům v souvislosti s koncem programového období. Proplácení dotací příjemcům bude pokračovat ještě v první polovině roku 2016, nicméně objem výdajů na tyto účely bude již podstatně nižší nežli v roce 2015.

Z kapitoly MMR přijaly regionální rady 21,2 mld. Kč, tj. o 8,2 mld. Kč více nežli v roce předchozím. Z rozpočtů krajů obdržely regionální rady 0,2 mld. Kč, tj. zhruba stejný objem finančních prostředků jako v roce předchozím. Celkový objem příjmů dále doplnily nedaňové příjmy ve výši 0,7 mld. Kč (tvořily je především sankční platby a příjmy z finančního vypořádání z minulých let a ostatní vratky).

Celkové výdaje regionálních rad činily 22,4 mld. Kč, ve srovnání s předchozím rokem byly vyšší o 9,0 mld. Kč, plnění rozpočtu činilo 67,6 %. Rozhodující část výdajů regionálních rad trvale představují kapitálové výdaje, tj. výdaje určené na investiční projekty realizované v rámci jednotlivých regionálních programů. Jejich objem činil 20,7 mld. Kč, což představovalo 92,5 % celkových výdajů regionálních rad.

Největší část, celkem 17,3 mld. Kč, byla převedena veřejným rozpočtům územní úrovně (z toho: obcím 7,0 mld. Kč, DSO 0,1 mld. Kč, krajům 10,1 mld. Kč). Podnikatelským subjektům byly převedeny transfery ve výši 2,5 mld. Kč (v loňském roce 2,4 mld. Kč) a neziskovým a podobným organizacím transfery ve výši 0,8 mld. Kč.

Podle odvětvového členění investičních výdajů bylo nejvíce finančních prostředků stejně jako v předchozích letech určeno do odvětví dopravy, kde celkový objem dosáhl 11,1 mld. Kč (meziroční nárůst o 4,3 mld. Kč). Větší objemy prostředků byly dále směřovány do oblastí: tělovýchovy a zájmové činnosti (1,7 mld. Kč), vzdělávání a školských služeb (1,6 mld. Kč), zdravotnictví (1,4 mld. Kč) a kultury, církví a sdělovacích prostředků (1,3 mld. Kč).

Z hlediska věcného zaměření operačních programů bylo nejvíce prostředků rozděleno v rámci prioritních os určených pro projekty zaměřené na rozvoj a obnovu měst a obcí, dopravní infrastruktury a cestovního ruchu.

Běžné výdaje činily 1,7 mld. Kč, proti předchozímu roku to bylo o 0,6 mld. Kč více. Výdaje na vlastní provoz regionálních rad činily 0,5 mld. Kč, patří sem zejména výdaje na platy a související pojistné a výdaje na nákup služeb. Výše výdajů na provoz regionálních rad a jejich struktura zůstávají dlouhodobě stabilní, pohybují se v rozmezí 0,4 – 0,5 mld. Kč.

Větší objem běžných výdajů představovaly také vratky veřejným rozpočtům ústřední úrovně transferů poskytnutých v minulých rozpočtových obdobích (0,4 mld. Kč) a úhrady sankcí jiným rozpočtům (0,1 mld. Kč)

Neinvestiční transfery určené na realizaci projektů činily 0,6 mld. Kč, tj. o 0,3 mld. Kč více nežli v předchozím roce. Veřejným rozpočtům územní úrovně bylo převedeno 0,4 mld. Kč a zbývajících 0,2 mld. Kč ostatním příjemcům, tj. nefinančním podnikatelským subjektům, obecně prospěšným společnostem, církvím a náboženským společnostem, občanským sdružením a neziskovým a podobným organizacím.

Hospodaření regionálních rad skončilo se schodkem 0,4 mld. Kč, rozpočet předpokládal vyrovnané hospodaření. Schodek byl kryt z vlastních zdrojů, tj. zapojením rozpočtového výsledku hospodaření z minulých let do rozpočtu 2015.

Hlavní město Praha, které vykonává činnost řídicího orgánu operačních programů Praha - Adaptabilita a Praha - Konkurenceschopnost pro region soudržnosti Praha přijalo z rozpočtu MMR celkem 1,2 mld. Kč (z toho na implementaci programu Konkurenceschopnost 1,0 mld. Kč a programu Adaptabilita 0,2 mld. Kč).

5. Vývoj zadluženosti³

Obce (vč. jimi zřizovaných příspěvkových organizací) vykázaly ke konci roku 2015 celkový dluh⁴ ve výši **86,9 mld. Kč**. Proti předchozímu roku se jedná o pokles o 2,3 %, přičemž v absolutním vyjádření se dluh snížil o 2,0 mld. Kč.

V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty bankovní úvěry od peněžních ústavů, emitované komunální dluhopisy, přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy, vč. půjček ze státních fondů.

³ Čerpáno z dat přijatých do CSÚIS dne 7.3.2016. V údajích nejsou zahrnuty 4 příspěvkové organizace a 1 dobrovolný svazek obcí, jejichž výkaz nebyl do CSÚIS předán.

⁴ Do údajů o zadluženosti jsou od 1.1.2010 zahrnovány stavy na syntetických účtech 281, 282, 283, 289, 322, 326, 362, 451, 452, 453, 456, 457 a 459.

Tabulka č. 11: Souhrnné údaje o zadluženosti obcí ČR v letech 2004 - 2015 (v mld. Kč)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Úvěry	38,5	43,7	47,1	46,7	47,4	55,8	59,9	60,9	68,3	68,8	67,7	66,1
Komunální dluhopisy	23,9	23,5	22,9	22,6	22,7	14,7	15,8	14,0	13,8	15,0	11,8	10,7
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	12,4	11,8	10,9	9,9	10,0	10,1	7,6	7,5	7,9	8,4	9,4	10,1
Celkem	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	92,2	88,9	86,9

Z uvedených údajů za rok 2015 vyplývá, že na položce úvěrů došlo k poklesu o 1,6 mld. Kč, na položce komunálních dluhopisů k poklesu o 1,1 mld. Kč a na položce přijatých návratných finančních výpomocí a ostatních dluhů k nárůstu o 0,7 mld. Kč.

Ve struktuře dluhu obcí mají dlouhodobě největší váhu úvěry, jejichž podíl se během roku 2015 snížil o 0,1 p.b. na 76,1 %, podíl emitovaných komunálních dluhopisů se snížil o 1,0 p.b. na 12,3 % a zbývající část dluhu obcí (11,6 %) tvořily přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy.

Úvěry, které obce přijaly od peněžních ústavů, byly podobně jako v minulých letech, směřovány zejména na rekonstrukce a výstavbu technické infrastruktury, na předfinancování investičních projektů spolufinancovaných z fondů EU a na regeneraci a výstavbu bytového fondu. Obce tyto prostředky rovněž použily na rekonstrukce, zateplování a rozšíření školských zařízení, sportovních areálů a jiné občanské vybavenosti. Tyto úvěry se vyznačují relativně nízkým úročením a velmi dlouhou dobou splatnosti.

Vedoucí postavení v poskytování úvěrů si stále udržují Česká spořitelna, a. s., Komerční banka, a.s. a Československá obchodní banka, a.s. Některá statutární města také čerpala úvěry poskytnuté Evropskou investiční bankou. V poskytování úvěrů a půjček jsou aktivní i další právnické a fyzické osob, včetně obcí. Zhruba pro polovinu poskytnutých úvěrů a půjček jejich poskytovatelé nevyžadovali ručení. Pokud bylo ručení vyžadováno, nejčastěji šlo o ručení směnkou, majetkem obce nebo budoucími příjmy rozpočtu obce.

Dluh z titulu vydaných **komunálních dluhopisů** vykazovaly ke dni 31.12.2015 pouze hl. m. Praha (ve výši 10,4 mld. Kč) a statutární město Liberec (ve výši 0,3 mld. Kč).

Položka **přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy** vykázala meziroční růst o 0,7 mld. Kč. Na jedné straně došlo k poklesu přijatých dlouhodobých návratných finančních výpomocí (o 56,2 mil. Kč), jiných krátkodobých půjček (o 97,3 mil. Kč), krátkodobých směnek k úhradě (o 260,1 mil. Kč) a krátkodobých závazků z ručení (o 0,9 mil. Kč); na druhé straně došlo k nárůstu dlouhodobých směnek k úhradě (o 842,0 mil. Kč), přijatých návratných finančních výpomocí krátkodobých (o 63,0 mil. Kč), dlouhodobých závazků z ručení (o 1,6 mil. Kč) a ostatních dlouhodobých závazků (o 174,0 mil. Kč).

Obce také na své účty přijaly půjčky z rozpočtů **Státního fondu životního prostředí** ve výši 182,6 mil. Kč (v rámci Operačního programu životní prostředí) a **Státního fondu rozvoje bydlení** ve výši 11,6 mil. Kč (na modernizaci domů).

Ke konci roku 2015 stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření obcí⁵ a běžných účtech jimi zřízených příspěvkových organizací⁶ převýšil hodnotu dluhu o 29,4 mld. Kč.

⁵ Zahrnuje SÚ 068, 231, 236, 244, 261.

⁶ Zahrnuje SÚ 068, 241, 244, 261.

Tabulka č. 12: Stav na účtech a stav zadluženosti obcí a jimi zřízených příspěvkových organizací v letech 2004–2015 (v mld. Kč)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stav na účtech celkem	52,2	61,8	65,6	72,6	87,6	69,6	72,5	71,2	87,3	98,5	107,9	116,3
Zadluženost celkem	74,9	79,0	81,0	79,3	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	92,2	88,9	86,9
Rozdíl	-22,7	-17,2	-15,4	-6,7	7,5	-11,0	-10,8	-11,2	-2,7	6,3	19,0	29,4

V roce 2015 vykázalo zadluženost 3 255 obcí z celkového počtu 6 248 obcí, což je více než polovina (52,1 %) obcí z celkového počtu. Počet obcí, které vykázaly v posledních letech zadluženost, zůstává v zásadě stabilizovaný, v loňském roce došlo k mírnému nárůstu (o 20 obcí).

Tabulka č. 13: Údaje o zadluženosti obcí ČR bez hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně v letech 2004-2015 (v mld. Kč)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Úvěry	19,8	22,0	25,7	25,9	26,9	34,8	35,5	36,3	36,4	34,9	35,0	34,8
Komunální dluhopisy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,3	0,3
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	9,1	8,6	7,8	7,0	7,4	6,5	5,7	5,7	6,1	6,1	7,3	8,0
Celkem	28,9	30,6	33,5	32,9	34,3	41,3	43,2	44,0	44,5	43,0	43,6	43,1

Bez zahrnutí čtyř největších měst (tj. hl. m. Praha, Brno, Ostrava a Plzeň) činí zadluženost ostatních obcí celkem 43,1 mld. Kč. U obcí bez těchto největších měst došlo k mírnému poklesu celkové zadluženosti o 0,5 mld. Kč.

Tabulka č. 14: Vývoj podílu zadluženosti hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně na celkové zadluženosti obcí v letech 2004–2015 (v mld. Kč)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Celková zadluženost obcí v ČR	74,8	79,0	80,9	79,2	80,1	80,6	83,3	82,4	90,0	92,2	88,9	86,9
Zadluženost 4 největších měst	45,9	48,4	47,4	46,3	45,8	39,3	40,1	38,4	45,5	49,2	45,3	43,8
% podíl 4 největších měst na celkové zadluženosti	61,4	61,3	58,6	58,5	57,2	48,8	48,1	46,6	50,6	53,4	51,0	50,4

Na celkové zadluženosti obcí se v roce 2015 podílela 4 největší města ČR z 50,4 %, hodnota jejich dluhu dosáhla výše 43,8 mld. Kč.

Tabulka č. 15: Zadluženost hl. m. Prahy, Brna, Ostravy a Plzně k 31.12.2015 – jednotlivě (v mld. Kč)

Ukazatel	Praha	Brno	Ostrava	Plzeň	Celkem
Úvěry	21,4	4,9	3,0	2,2	31,5
Komunální dluhopisy	10,4	0,0	0,0	0,0	10,4
Přijaté návratné fin. výpomoci a ostatní dluhy	0,8	0,6	0,5	0,0	1,9
Celkem	32,6	5,5	3,5	2,2	43,8

Celková výše dluhu hl. m. Prahy (včetně zřízených příspěvkových organizací) dosáhla ke konci roku 2015 hodnoty 32,6 mld. Kč, což je o 0,9 mld. Kč méně než v roce předchozím. Podíl zadluženosti hl. m. Prahy na celkové zadluženosti obcí činil 37,5 %.

Zadluženost **příspěvkových organizací zřízených obcemi** (z 8 342 organizací vykazuje dluh 221 organizací, tj. 2,6 %) dosáhla 498,4 mil. Kč, oproti předchozímu roku se jedná o pokles o 22,3 mil. Kč. V rámci zadlužených obecních příspěvkových organizací působilo z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti (dle klasifikace COFOG) nejvíce organizací v oblasti nižšího sekundárního vzdělávání (druhý stupeň základních škol).

Dobrovolné svazky obcí vykázaly dluh ve výši **2,9 mld. Kč**, což je o 11,5 % více než předchozí rok. Dobrovolné svazky obcí využívají získané prostředky především na rozvoj a obnovu místní infrastruktury (vodovody a kanalizace), odpadové hospodářství a na projekty zvyšující atraktivitu jejich území.

Kraje (včetně jimi zřízených příspěvkových organizací) vykázaly dluh v celkové výši **26,4 mld. Kč**. Meziročně se hodnota dluhu snížila o 1,2 mld. Kč (o 4,4 %). Na položce úvěrů byl vykázán pokles dluhu o 0,1 mld. Kč; podíl úvěrů na celkové zadluženosti krajů dosáhl 92,0 %. Kraje ani v roce 2015 neemitovaly komunální dluhopisy.

Tabulka č. 16: Souhrnné údaje o zadluženosti krajů ČR v letech 2004 -2015 (v mld. Kč)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Úvěry	0,4	1,8	6,5	9,4	11,9	17,4	16,6	19,6	22,2	23,5	24,4	24,3
Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy	1,1	1,1	1,2	1,0	2,7	3,5	2,5	2,7	2,3	3,3	3,2	2,1
Celkem	1,5	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1	22,3	24,5	26,8	27,6	26,4

Některé kraje pokračovaly v čerpání úvěrů poskytnutých Evropskou investiční bankou, jimiž předfinancovávají a spolufinancují rozsáhlé investice do regionální infrastruktury. Tyto úvěry jsou zpravidla čerpány v několika tranších s různou délkou splatnosti, obvykle přesahující 10 let. Ostatní úvěry přijaly kraje zejména od České spořitelny, a.s., Komerční banky, a.s., nebo Československé obchodní banky, a.s. za účelem předfinancování investičních projektů, oprav silnic či odstraňování povodňových škod.

Rozdíl mezi stavem peněžních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření krajů a běžných účtech jimi zřízených příspěvkových organizací a stavem zadluženosti dosáhl v roce 2015 výše 1,1 mld. Kč.

Tabulka č. 17: Stav na účtech a stav zadluženosti krajů a jimi zřízených příspěvkových organizací v letech 2004-2015 (v mld. Kč)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stav na účtech celkem	13,1	15,1	17,8	21,0	24,9	22,1	22,2	24,1	23,1	25,7	28,7	27,5
Zadluženost celkem	1,5	2,9	7,7	10,4	14,6	20,9	19,1	22,3	24,5	26,8	27,6	26,4
Rozdíl	11,6	12,2	10,1	10,6	10,3	1,2	3,1	1,8	-1,4	-1,1	1,1	1,1

Zadluženost **příspěvkových organizací zřízených kraji** (z 1 917 organizací vykazuje dluh 116 organizací, tj. 6,0 %) dosáhla ke konci roku 2015 výše 2,3 mld. Kč, oproti předchozímu roku se jedná o nárůst o 0,2 mld. Kč. V rámci zadlužených krajských příspěvkových organizací působilo z hlediska odvětvového členění hlavní činnosti (dle klasifikace COFOG) nejvíce organizací v oblasti vyššího sekundárního vzdělávání (střední školy).

Regionální rady regionů soudržnosti vykázaly k 31. 12. 2015 nulovou zadluženost.

Územní rozpočty v souhrnu ke konci roku 2015 vykázaly zadluženost ve výši **116,3 mld. Kč**, což je o 2,4 % (o 2,8 mld. Kč) méně než v roce předchozím.

Celkový objem přijatých půjčených prostředků územními rozpočty v roce 2015 (bez příspěvkových organizací) činil 15,4 mld. Kč (pokles o 1,3 % oproti předchozímu roku).

Tabulka č. 18: Stav na účtech a stav zadluženosti územních rozpočtů v letech 2004–2015 (v mld. Kč)

Ukazatel	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Stav na účtech celkem	65,7	77,8	84,2	94,6	114,1	93,4	96,6	97,2	112,3	126,3	138,7	145,2
Zadluženost celkem	77,5	83,5	90,9	92,2	97,2	104,1	105,1	107,2	117,1	121,6	119,1	116,3
Rozdíl	-11,8	-5,7	-6,7	2,4	16,9	-10,7	-8,5	-10,0	-4,8	4,7	19,6	28,9

Stav finančních prostředků na bankovních účtech rozpočtového hospodaření obcí, DSO, krajů, regionálních rad a na běžných účtech příspěvkových organizací územních samosprávných celků se meziročně zvýšil o 6,5 mld. Kč (o 4,7 %) na 145,2 mld. Kč a převyšoval tak o **28,9 mld. Kč** hodnotu dluhu.